

TOIMINTAKERTOMUS 2018

Sisällys

KERTOMUSVUOSI 2018 OLI KIRKOLLISVAALIVUOSI	4
JUMALANPALVELUSELÄMÄ.....	6
1.1 Jumalanpalveluksen merkitys.....	6
1.2 Jumalanpalveluselämän yhteistyökumppanit	6
1.3 Jumalanpalveluselämän keskeiset toiminnot.....	6
1.4. Työresurssit: monia muutoksia	7
1.5. Jumalanpalvelusprosessi.....	7
.....	7
1.6. Vuoden 2018 jumalanpalveluselämän arviointia	7
KIRKKOMUSIIKKI.....	8
2.1. Musiikkityö Eteläisessä seurakunnassa	8
2.2. Työntekijät	8
2.3. Kuorot	9
2.4. Jumalanpalveluselämä ja toimitukset.....	9
2.5. Konsertit ja laulutilaisuudet.....	10
2.6. Musiikkityön arviointia	11
KASVATUSTYÖN PERUSTOIMINTOKUVAUS.....	12
3.1. Kasvatuksen perustehtävä	12
3.2. Kenen hyväksi työtä tehdään.....	12
3.3. Kasvatustyön yhteistyökumppanit.....	13
3.4. Keskeiset toiminnot.....	16
3.5. Työnjako ja henkilöstöresurssit	22
3.6. Vuoden 2017 kasvatustyön arviointia.....	24
DIAKONIAITYÖN PERUSTOIMINTAKUVAUS	26
4.1. Diakoniatyön toiminta-ajatus	26
4.2 Keskeiset toimintamuodot	26
4.3. Työresurssit	27
4.4. Uusia avauksia ja vanhasta luopumista.....	28
4.5. Vuoden 2018 diakoniatyön arviointia	29
MISSIONAARINENTYÖ.....	30

5.1. Lähetystyön yhteistyökumppanit.....	30
5.2. Seurakunnassa tuetaan perinteistä lähetystyötä.....	30
5.3. Kansainvälinentyö.....	31
5.4. Raamatunopetus ja aikuistyö	31
5.5. Ystävyyssseurakuntatyö.....	33
5.6. Työressurit	33
5.8. Vuoden 2018 lähetystyön arviointia	34
VUODEN 2018 ARVIOINTIA	35
Tampereen Eteläisen seurakunnan seurakuntaneuvosto 2015-2018	37
Työntekijät:	37
Papit:.....	37
Kanttorit:.....	37
Assistentti ja sihteeri:.....	37
Diakoniatyöntekijät:	38
Lähetyssihteeri:.....	38
Keittäjä:	38
Nuorisotyönohjaajat:.....	38
Lastenohjaajat:	39
Pyhäkoulusihteeri:.....	39
Suntiot ja vahtimestarit:	39
Toimitilat:	40

KERTOMUSVUOSI 2018 OLI KIRKOLLISVAALIVUOSI

Seurakunnan jäsenmäärä kasvoi edellisvuoden tapaan

Seurakunnan jäsenkehitys oli edellisen vuoden tapaan nousujohteinen kertomusvuonna 2018. Jäsenmäärä kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna 495 henkilöllä ollen vuoden 2018 päättyessä 35 414 jäsentä. Tämä oli 24,2 % Tampereen seurakuntien jäsenmäärästä.

Seurakunta oli muuttovoittoinen 1 104 (3,1 %). Kastettuja oli 335, tosin 20 vähemmän kuin vuonna 2017. Suhteellinen kasteiden väheneminen oli vieläkin merkittävämpää huomattavan jäsenmäärän kasvun, sekä alueen väestönkasvun seurauksena. Poisnukkuneita seurakuntalaisia oli 318, eli 17 vähemmän kuin kastettuja. Avioliittoon vihittyjä oli 128, tämä on 36 avioparia edellisvuotta vähemmän.

Kertomusvuosi oli viimeinen valtuustokauden 2015 – 18 toimintavuosista. Kirkkovaltuutettuina jatkoivat *Asko Alajoki, Sirkka Karsisto, Sirpa Koivisto, Kirsi Koski, Liisa Lehtola, Ilpo Lähteinen, Jarno Parviola, Jaakko Sadeharju, Tiina Salminen, Maija Simelius ja Marja-Leena Sippola.*

Seurakuntaneuvoston varsinaisina jäseninä toimivat *Asko Alajoki, Ritva-Liisa Hakala-Ilvesmäki, Pentti Jokinen, Sirkka Karsisto, Sirpa Koivisto, Kirsi Koski, Leena Laaksonen, Anne Latvanne, Liisa Lehtola, Anne Lindfors, Ilpo Lähteinen, Rea Maakanen, Jarno Parviola, Jaakko Sadeharju, Tiina Salminen ja Marja-Leena Sippola.*

Seurakuntaneuvoston varapuheenjohtajana toimi kertomusvuonna *Sirpa Koivisto*, sekä sihteerinä seurakunta-assistentti *Outi Toivonen* ja puheenjohtajana kirkkoherra. Toimielimien nimilistat ovat kertomuksen lopussa.

Seurakuntaneuvosto kokoontui kertomusvuoden aikana 9 kertaa. Hallinnollisia päätöksiä kirjattiin 103, ja kirkkoherran päätöspöytäkirjoja laadittiin 120. Merkittävimpiä hallinnollisia päätöksiä olivat tavanomaisten toiminta- ja taloussuunnitelmien ohella henkilöstöä ja toimitiloja koskevat ratkaisut.

Kertomusvuosi 2018 oli kirkollisvaalivuosi. Äänestysvilkaus laski edellisiin vaaleihin verrattuna ollen nyt 7.5 % (10.8 %). Seurakunnan jäsenmäärän kasvusta johtuen kirkkovaltuustoon valittiin 12 valtuutettua Eteläisestä seurakunnasta. Seurakuntaneuvostoon valittiin 16 edustajaa.

Kirkkovaltuustoon valittiin vuosiksi 2019 - 22 *Ulla Louhivuori, Anne Sällylä, Kalle Mäki, Tytti Lindroos, Eija Kamppuri, Ilpo Lähteinen, Tiina Salminen, Asko Alajoki, Elli Armila, Tuula Harkonmaa, Teija Lätti ja Timo Koivula.*

Seurakuntaneuvostoon valittiin vuosiksi 2019 - 22 *Ulla Louhivuori, Ilpo Lähteinen, Anne Sällylä, Tytti Lindroos, Eija Kamppuri, Asko Alajoki, Aimo Tikka, Timo Koivula, Elli Armila, Teija Lätti, Ida Toivonen, Terho Jussila, Tiina Salminen, Jarno Parviola, Ari Rannisto ja Minna Rankinen.*

Henkilökunnan keskuudessa tapahtui kertomusvuoden aikana muutoksia

Tammikuussa 2018 työnsä Tampereen Eteläisessä seurakunnassa aloittanut nuorisotyönohjaaja *Juho Suihkonen* sai vastuullensa Vuoreksen alueen. Lastenohjaaja *Markku Huikkola* siirtyi vanhuuseläkkeelle 28.2.2018. Huhtikuun alussa seurakuntapastori *Hannu Ruuskanen* siirtyi toisiin tehtäviin. Toistaiseksi voimassa olevaan vahtimestarin työsuhteeseen valittiin *Jaana Koponen* 25.6.2018 alkaen. Seurakuntapastorina aloitti syyskuun alusta lukien *Kaisa Kahra*.

Tampereen Eteläisen seurakunnan työntekijöiden kokonaismäärä oli vuoden 2018 päättyessä 66 henkilöä.

Toiminnallisia uusia avauksia ja hyvin hoidettua perustyötä

Seurakunta on ollut nopeasti kasvavassa Vuoreksessa läsnä vuodesta 2012 vuoreslaisten kokonaisvaltaista hyvää elämää tukien. Asukkaiden keski-ikä on 30 vuotta ja lähiön asukasluku tällä hetkellä 4700. Seurakunnan toiminta näkyy Vuores -yhteisön fb-sivulla, Instagramissa #vuorespappi -nimellä sekä Vuores -palvelun nettiportaalissa.

Päiväkerhoryhmät kasvoivat vuonna 2018. Lastenohjaaja *Henna Ahrikkala* on tehnyt vuonna 2018 opintoihinsa liittyvää lopputyötä, mikä linkittyy perhetyöhön Vuoreksen alueella. Vuoden alusta talotiimiin tuli nuorisotyönohjaaja *Juho Suihkonen*. Alueella alkoi diakoniapäivystys syksyllä 2018. Nelivuotiaiden luona käyvät pikkulapsityön sihteerit viemässä Lapsen Raamatun. Pikkulapsityön kotikäyntejä on kuluvana vuonna ollut yhteensä 373, joista Hervanta-Vuores alueella 154, Viinikassa 119 ja Härmälässä 100.

Viisivuotiaat seurakuntalaiset kutsutaan kummeineen Lasten katedraaliin kesällä ja kuusivuotiaille järjestetään synttäräkutsut jokaisella aluekirkolla. Koulunsa aloittavat kutsutaan perheineen siunauskirkkoihin elokuussa koulujen alkua edeltävänä iltana.

Varhaisnuorten parissa tehtävä kerhotyö oli aktiivista eri puolilla seurakuntaa. Ympäri talvikauden toimivia kerhoja oli 21, niissä 250 kerholaista ja yhteensä 31 seurakuntalaista ohjaajina. Tavoittavuus on noin 10 % varhaisnuorten ikäluokista. Kertomusvuoden aikana tehtiin 577 koulukäyntiä ala- ja yläkouluihin, laskennallisesti kolme käyntiä joka koulupäivä.

Viinikan iltasoitto elokuussa 2018 oli rohkaiseva näyttö ilmiöpohjaisesta sosiaaliseen mediaan tukeutuvasta uusimuotoisesta tapahtumasta. Ihmiset lähtivät liikkeelle (noin 500 kuulijaa) muuten niin hiljaisena kesäkautena. Sosiaalisen median käyttö (4 500 käyntiä) ja siitä saatu rohkaiseva palaute kannusti.

Kertomusvuotta leimasi hävikkiruokakeskustelu, jota on käyty koko seurakuntayhtymän tasolla. Diakoniatyöntekijöitä osallistui kahteen seurakuntayhtymän järjestämään koulutustilaisuuteen, joissa pohdittiin hävikkiruokan käyttöä kaikissa seurakunnissa. Hävikkiruokaa on jo käytetty monissa Eteläisen seurakunnan lähikirkkojen kohtaamispaikoissa. Keittiöpalvelua kehitettiin Polku X -projektissa saatujen kokemusten suuntaisesti.

Kertomusvuoden talouden tasapainottaminen onnistui hyvin. Seurakunta päätti luopua Hallilan seurakuntakodista ja avoimeksi tulleita työsuhteita ei pääsääntöisesti täytetty. Alustava tilinpäätös näyttää edellisvuoden tapaan ylijäämäiseltä. Hyvään lopputulokseen vaikutti osaltaan se, että toiminnan kulut pysyivät talousarvion puitteissa.

JUMALANPALVELUSELÄMÄ

Jumalanpalvelus- ja rukouselämä ovat seurakunnan toiminnan ydintä, ja ne ovat läsnä kaikessa toiminnassa. Jumalanpalveluselämää ovat messujen ohella seurakunnan erityisjumalanpalvelukset, kuten koululaiskirkot, sekä eri kerhoissa, ryhmissä, leireillä ja retkillä pidettävät jumalanpalvelukset, hartaudet ja rukoushetket.

Seurakunnan jumalanpalveluselämää ovat kirkolliset toimitukset - kaste, avioliittoon vihkiminen, hautaan siunaaminen sekä kodin siunaaminen.

1.1 Jumalanpalveluksen merkitys

Tavoitteena on, että jumalanpalvelus on koko seurakuntaelämän keskus, jota kaikki työntekijäryhmät, luottamushenkilöt ja seurakuntalaiset yhdessä suunnittelevat ja toteuttavat.

Tavoitteena edelleen on, että papit ja kirkkomuusikot antavat tilaa seurakuntalaisille ja ottavat heitä aktiivisemmin mukaan jumalanpalveluksia toteuttamaan. Tämä on jo toteutunut siinä, että seurakuntamme apuopettajia on mukana avustamassa eri tehtävissä osana omaan koulutustaan. Lasten osuutta voisi entisestään lisätä messujen suunnittelussa ja toteutuksessa.

1.2 Jumalanpalveluselämän yhteistyökumppanit

Kaikesta seurakunnallisesta työstä tulisi rakentaa siltaa sunnuntain messuun. Kirkon missio, kristillinen kasvatus ja diakonia ovat aina läsnä messussa. Koko maailman, ympäröivän yhteisön mutta myös yksittäisten seurakuntalaisten puolesta ja kanssa rukoillaan. Monipuolisella musiikilla on keskeinen rooli jumalanpalveluselämässä. Erityisesti juhla-aikoina korostuu yhteistyö koulujen ja oppilaitosten, päiväkotien, palvelu- ja hoitokotien kanssa. Muita yhteistyökumppaneita ovat paikallisjärjestöt ja kirkolliset järjestöt.

1.3 Jumalanpalveluselämän keskeiset toiminnot

Viikoittaisiin messuihin osallistuvien seurakuntalaisten määrä on ollut edelliseen vuoteen verrattuna kasvussa. Muissa jumalanpalveluksissa kävijämäärät olivat edellisvuosien tasolla.

	2014	2015	2016	2017	2018
Messut	16 780	15 800	15 518	15 548	17 100
Muut jumalanpalvelukset	12 115	11 980	11 010	10 369	10 850
HPE osallistujat	14 860	13 950	11 558	14 020	14 070

Kuva 1. Messuihin ja jumalanpalveluselämään osallistuminen

Erilaisia hartaustilaisuuksia ja raamattuopetusta on järjestetty edellisvuosien tapaan. Perhemessuja järjestettiin säännöllisesti ympäri vuoden. Uutena avauksena olivat Uuden Verson messut Hervannassa.

Kirkollisista toimituksista kasteiden ja vihkimisten määrä oli laskussa. Parhaiten toimituksista ovat säilyttäneet asemansa kirkolliset hautaan siunaamiset.

	2014	2015	2016	2017	2018
Kasteet	392	380	347	355	335
Vihkimiset	135	149	131	164	128

Kuva 2. Kasteet ja vihkimiset

1.4. Työressit: monia muutoksia

Tampereen Eteläisessä seurakunnassa oli kertomusvuonna 13 papinvirkaa. Kirkkoherrana toimi *Jussi Mäkinen* ja johtavana kappalaisena *Antero Eskolin*. Lähikirkkopastoreina palvelivat Härmälässä *Päivi Repo*, Viinikassa *Ismo Kunnas* aloitti lähikirkkopappina vuoden alussa. *Kaija Karvalan* jatkaessa virkavapaata vuoden verran, lähikirkkopastorin tehtävää hoitivat yhdessä pastori *Ilmo Käki* ja diakoni *Virpi Savela-Saarinen*. Syyskuun alusta 2018 tehtävän otti hoitaakseen pastori *Laura Suokas*.

Lähikirkkojen työntekijätiimeissä tapahtui muutoksia. Pastorit *Kaisa Kahra* ja *Laura Suokas* aloittivat syyskuun alussa 2018. Pastori *Jussi Houtun* virkamääräys päättyi. Virkavapaat pappien tiimin sisällä ovat kuormittaneet muita.

1.5. Jumalanpalvelusprosessi

Kuluneena vuonna jumalanpalvelusprosessia on pidetty yllä pitämällä ehtoolliskoulutus, johon osallistuivat lähes kaikki työntekijät ja muutamia ehtoollisavustajina toimivina seurakuntalaisia. Koulutusta oli pitämässä *Juhani Holm* Kirkon koulutuskeskuksesta.

1.6. Vuoden 2018 jumalanpalveluselämän arviointia

- Pääjumalanpalvelusten osallistujamäärät ovat säilyneet ennallaan.
- Hervannassa jatkuivat Uuden version nuorten aikuisten messut, jotka kokosivat 70 - 130 jumalanpalveluskävijää.
- Härmälässä, Viinikassa ja Hervannassa toimii pyhäkoulu messun aikana.
- Kirkkokahvit joka messun jälkeen ovat tärkeä yhteisöllisyyttä rakentava asia kaikissa kirkoissamme. Pysyvänä haasteena on uusien kahvittajien löytäminen. Vapaaehtoiset ehtoollisavustajat toimivat aktiivisesti messuissa.

KIRKKOMUSIIKKI

2.1. Musiikkityö Eteläisessä seurakunnassa

- Musiikkityön toiminnan tavoitteena on julistaa kolmiyhteisen Jumalan sanaa musiikin keinoin, toimia rukouksen apuvälineenä ja lujittaa yhteyttä.
- tuottaa laadukasta hengellistä musiikkia messuihin, kirkollisiin toimituksiin ja seurakunnan muihin tilaisuuksiin
- järjestää erilaisia kirkkomusiikkikonsertteja
- huolehtia seurakunnan monimuotoisesta musiikkikasvatuksesta
- edistää yhteistyötä seurakuntien ja seurakunnan ulkopuolisten tahojen kanssa
- kokea musiikin, laulamisen ja soittamisen riemua
- auttaa ihmisiä uskon ilmaisemiseen ja kokemiseen musiikin avulla
- tasa-arvoinen ja oikeudenmukainen musiikillinen kohtaaminen ja palvelu

2.2. Työntekijät

Tampereen Eteläisessä seurakunnassa oli vuonna 2018 neljä kanttorin virkaa, yksi A-virka ja kolme B-virkaa. Johtavan kanttorin työnkuvaan kuului 50 % johtamista sekä hallintoa ja loput 50 % operatiivista kanttorin työtä. Muut virat olivat keskittyneet kokoaikaisesti kanttorin työhön eri lähikirkkoalueilla. Tehtäviä hoidettiin seuraavasti:

Hervanta

Martti Syrjäniemi, virkapaikkanaan Hervannan kirkko, johtava kanttori.

Suvi-Tuulia Raittinen toimi Hervannan lähikirkkoalueen toisen kanttorin viran (B-virka) viransijaisena 4.2.2018 saakka *Riikka Heikkisen* ollessa hoitovapaalla. *Riikka Heikkinen* palasi hoitamaan virkaansa 5.2.2018 alkaen.

Härmälä

Maarit Kujanpää toimi vs. kanttorina koko vuoden, vastuualueenaan Härmälän lähikirkko *Maria Tuokon* ollessa äitiyslomalla ja sittemmin hoitovapaalla.

Viinikka

Stiina Leinonen, virkapaikkanaan Viinikan kirkko.

Kaikki kanttorit työskentelivät tarvittaessa myös muilla kuin omilla lähikirkko alueillaan, mukaan lukien seurakuntayhtymän yhteiset tehtävät.

2.3. Kuorot

Vuonna 2018 Eteläisessä seurakunnassa oli viisi kuoroa: *Hervannan Gospelkuoro, lapsikuoro Kultakellot, Viinikan lapsikuoro, Härmälän lapsikuoro Tuike sekä Gospel-X.*

Hervannassa on ollut jo vuosia vakiintuneet kuorotoiminnat. Hervannan Gospelkuoro esiintyi säännöllisesti kanttori *Riikka Heikkisen* johdolla seurakunnan messuissa sekä teki yhtymän yhteisiin työmuotoihin kuuluvia sairaalavierailuja. Ilon aihe on, että Härmälän ja Viinikan lähikirkkojen alueilla on alkanut muodostua kuorotoimintaa.

Viinikassa aloitti keväällä uusi lapsikuoro kanttori *Stiina Leinosen* johdolla. Kuoro on kokoontunut viikoittain harjoituksiin Viinikan kirkolla ja esiintynyt messuissa kevään ja syksyn aikana. Härmälässä lapsikuoro Tuike on kutsunut lapsia mukaan toimintaansa. Kuoroa johti vs. kanttori *Maarit Kujanpää*. Kuoro harjoitteli viikoittain ja esiintyi eri messuissa värittäen messun musiikillista antia.

Härmälän kirkolla toimivan avoimen kahvilan toimintaan sisällytettiin ns. matalan kynnyksen lauluryhmä. Sen toimintaperiaatteena on ollut pitää noin puolen tunnin lauluhetki viikoittain kahvilassa vierailevien ihmisten kanssa. Ohjelmistossa on ollut virsiä, hengellisiä lauluja, kansanlauluja, joululauluja ajankohta sekä toiveet huomioon ottaen. Torstaisin syksyn 2018 ajan Härmälän kirkolla on kokoontunut myös kaksi aikuisten lauluryhmää. Muutamia innostuneita aikuisia on ollut mukana, mutta toiminnan vakiinnuttaminen vaatii kehittämistä. Syksyllä järjestettiin pari yhteislaulullista virsilaulu-iltaa ihmisten aktivoimiseksi.

Seurakuntayhtymän yhteistyökuorot toivat myös musiikillisen panoksensa seurakuntamme messuihin, joissa useat eri kuorot tekivät vierailujaan seurakuntamme eri kirkkoihin.

Seurakunnan kuoroilla, kuin myös yhteistyökuoroilla oli vahva rooli olla monipuolistamassa seurakunnan musiikkielämää, niin messujen musiikillisissa toteutuksissa, kuin myös eri tapahtumien ja konserttien toteuttajina. Kuoroilla oli roolinsa myös Tampereen alueen eri sairaala- ja laitosvierailuilla

2.4. Jumalanpalveluselämä ja toimitukset

Eteläisen seurakunnan messujen ja eri toimitusten musiikillinen suunnittelu ovat musiikkityön runko. Perhemessuja pyrittiin järjestämään tasaisella syklillä ympäri vuoden. Jumalanpalvelus-elämä toimi vuonna 2018 normaaliin tapaan lähikirkkoalueiden kirkoissa.

Seurakuntamme kanttorit olivat mukana kirkollisissa toimituksissa ja toimivat rippikoulujen opettajina. Kaksi kanttoreista oli mukana myös kesän rippikoululeirillä.

Kanttorit hoitivat Kalevankankaan ja Vatialan kappeleiden säännölliset hautausvuorot ja hartaudet. He olivat mukana myös lukuisissa laitoshartauksissa seurakuntamme alueella tukien vanhusten virsilaulua ja tuoden musiikkia hartauksiin. Kanttorit olivat mukana myös kouluvierailuissa seurakunnan alueella toimivissa kouluissa.

2.5. Konsertit ja laulutilaisuudet

Eteläisen seurakunnan musiikkielämä on rikastunut viime vuosina. Vuonna 2018 oli yhteensä 83 musiikkitilaisuutta, ja ne keräsivät yhteensä 8 604 kuulijaa paikalle (vuonna 2017, 5 052 kuulijaa). On havaittavissa, että pitkäjänteinen työ alkaa tuoda tulosta, sillä kävijämäärä on nousujohteinen. Musiikilla on oma vahva roolinsa seurakuntalaisten elämässä. Tilaisuuksia kaivataan ja niitä odotetaan. Ututtera ja pitkäjänteinen työ tuo tulosta, sillä seurakuntalaiset oppivat odottamaan tilaisuuksien järjestämisiä.

Viinikan kirkko on merkittävin musiikkitilaisuuksien tilastoissa. Syynä tähän on tunnetusti loistava akustiikka sekä perinteinen kirkkorakennus upeine ympäristöineen. Viinikan kirkossa oli vuoden aikana 38 musiikkitilaisuutta ja niissä oli mukana 4 524 osallistujaa. Konserttikeskisarvo siellä oli 119 läsnäolijaa musiikkitilaisuutta kohti. Hervannassa oli 19 tilaisuutta ja 2 666 kuulijaa, yleisökeskiarvo 140. Härmälässä puolestaan 26 tilaisuutta ja 1 414 kuulijaa, yleisökeskiarvo 54.

Vuoden aikana oli hyvin eri tyyppisiä musiikkitilaisuuksia ja konsertteja seurakuntamme kirkoissa. Ne tarjosivat jokaiselle jotakin – kansanomaisesta yhteislaulutilaisuuksista kulttuuriseen antiin. On tärkeää että musiikillinen paletti on seurakunnassamme monivärinen niin, että se tarjoaisi mahdollisimman monelle seurakuntalaiselle eväitä kirkkomusiikin monipuolisesta aarteistosta.

Kesällä järjestettiin Viinikan kirkossa Kesäillan musiikkituokio, joka oli heinäkuussa keskiviikko-iltaisina neljänä eri kertana. Muusikkoina näissä tilaisuuksissa toimi oma kanttorikuntamme.

Elokuun ensimmäisellä viikolla järjestettiin jo toistamiseen *Viinikan iltasoitto*. Viikon ajan joka ilta klo 20 Viinikan kirkon torniin kiipesi trumpettisti, joka soitti ”Jumala ompe linnamme” -hymnin. Viikon aikana noin 550 ihmistä kokoontui kirkontornin juurelle kuuntelemaan tuttua Lutherin virttä. Lisäksi passiivisia kuuntelijoita oli suuri määrä kirkkoa ympäröivällä asuinalueella. Iltasoiton jälkeen kirkossa oli lyhyt iltahartaus, jossa luettiin katkelma psalmista ja iltarukous. Tilaisuus päättyi iltavirteen.

Tämä uusi kokeilu tuotti tulosta, sillä ihmiset olivat odottaneet tapahtuvan jotakin muutakin itse Iltasoiton lisäksi. Kirkon suojiin oli hyvä tulla hiljentymään toviksi trumpetinsoiton jälkeen. Iltahartauteen osallistui viikon aikana 253 kuulijaa.

Tapahtumalle luotiin seurakuntasihteeri *Anu Myllärisen* tekemällä logolla lisää näkyvyyttä. Lisäksi sosiaalisessa mediassa oli ennen tapahtumaa ja viikon aikana tapahtumasta kertovia videokosteita näyttävin ilmakuvin. *Cafe Lillan* oli yhteistyössä kanssamme. Kahvila täyttyi kolmena iltana iloisista Iltasoiton vieraista, kun Cafe Lillan piti oviaan auki keskiviikosta perjantaihin klo 21 saakka. Viinikan Iltasoitosta edelleen saatu runsas positiivinen palaute kannustaa tekemään tapahtumasta vuosittaisen perinteen.

Anssi Tikanmäen konsertti Härmälän kirkossa oli myös menestys. Konsertti oli suunnattu 60-vuotialle seurakuntalaisille. Kutsu otettiin ilolla vastaan ja kirkko täyttyi ääriään myöten.

Marras-joulukuu oli perinteisesti musiikkitilaisuuksiltaan rikkain. Jouluinen renesanssimusiikin konsertti Viinikan kirkossa keräsi kirkon harvakseltaan täyteen. Kauneimmat joululaulut -tilaisuuksia oli taas useita ja niiden suosio pysyi edelleen korkealla tasolla. Jouluaaton aattona järjestettiin kokeeksi yksi ylimääräinen Kauneimmat joululaulut -tilaisuus Viinikan kirkossa. Kokeilu osoittautui toimivaksi, sillä kirkko täyttyi laulavista seurakuntalaisista. Jouluaattoon edeltävästä joululauluillasta on tarkoitus tehdä Viinikkaan jokavuotinen perinne.

Tilaisuuksien väkimäärän valossa Kauneimmat joululaulut ovatkin vuosi toisensa jälkeen eniten ihmisiä keräävä yksittäinen tilaisuus kirkossa. Erityisesti perinteisellä joulumusiikilla on voimaa, mikä puhuttelee ihmisiä. Seurakuntalaiset haluavat kokea yhdessä laulamisen tunteen joka joulu vuosi toisensa jälkeen. Joululaulutilaisuuksia järjestettiin yhdeksän ja niihin osallistui yhteensä 2 055 henkilöä.

2.6. Musiikkityön arviointia

- Kirkkomusiikin resurssit olivat vuoden 2018 lopussa seurakunnan väkimäärään suhteutettuna riittävät, sillä seurakunnassamme on kolme kirkkoa ja neljä kanttorin virkaa.
- Vuosi 2018 oli musiikin sektorilla tapahtumarikas, sitä leimasi erityisesti tapahtumien moniulotteinen kirjavuus ja kasvava kuulijajoukko eri tapahtumissa.
- Viinikan iltasoitto elokuussa 2018 oli rohkaiseva näyttö ilmiöpohjaisesta sosiaaliseen mediaan tukeutuvasta uusimuotoisesta tapahtumasta

KASVATUSTYÖN PERUSTOIMINTOKUVAUS

Kasvatustyötä lasten ja perheiden parhaaksi

3.1. Kasvatuksen perustehtävä

Kasvatustyön tavoitteena on lapsen, varhaisnuoren ja nuoren kokonaiskasvun tukeminen ja uskon, toivon sekä rakkauden jakaminen arjen vertaisryhmätoiminnassa. Toimintamme tarjoaa kokemuksen rakastavasta ja välittävästä Jumalasta sekä seurakuntayhteydestä. Tuemme lapsia, nuoria ja nuoria aikuisia kristittyinä kasvamisessa ja jumalanpalvelusyhteyteen.

Kouluikäisten työn tavoitteena on alakouluikäisten tyttöjen ja poikien kokonaiskasvun tukeminen sekä heidän kotiensa ja koulujensa kristillisen kasvatuksen vahvistaminen. Haluamme tarjota kokemuksen rakastavasta Jumalasta sekä seurakuntayhteydestä.

Partiotyön tavoitteena on antaa tukea partio-ohjelman seurakuntaosuuksien toteuttamiseen ja pitää yllä lippukuntien hartauselämää. Seurakunta tukee johtajistoa uskontokasvatuksessa, koulutuksessa ja huollossa. Osallistumme lippukuntien toimintaan ja annamme tukea sekä ohjausta hallintorutiinien ja raha-asioiden hoitoon. Seurakunta toimii taustayhteisönä alueemme kuudelle lippukunnalle.

Rippikoulu pyrkii sitouttamaan nuoria seurakuntaan ja antamaan eväitä elää sitä uskoa todeksi, josta nuori on tullut osalliseksi pyhässä kasteessa. Rippikoulun kautta olemme läsnä perheiden elämässä. Rippikoulun keskeinen lähtökohta on nuoren kokonaisvaltaisen kasvun tukeminen. Rippikoulutyötä ohjaa uusi Rippikoulusuunnitelma 2017.

Rippikoulun jälkeisen nuorisotyön tavoitteena on tarjota nuorille toimiva yhteisö, jossa he voivat elää uskoa todeksi ja saada sille vahvistusta evankeliumin kuulemisen ja yhteisöllisen toiminnan kautta.

Nuorten aikuisten työn tavoitteena on saada isosiän ylittäneet nuoret kasvamaan vastuussa, erityisesti heille suunnattujen vastuutehtävien ja heidän kasvuaan vahvistavien toimintojen avulla.

3.2. Kenen hyväksi työtä tehdään

Kasvatustyön hyödynsaajia ovat ensisijaisesti seurakuntamme alueella asuvat lapset, nuoret ja heidän perheensä sekä suuri joukko nuoria aikuisia. Ikäluokkaan 20 – 29 vuotta kuului kertomusvuonna 27 % seurakunnan jäsenistä. Monet ovat myös muuttaneet pois seurakuntamme alueelta. Kaikkiaan kasvatustyömme palvelee Tampereella ja sen lähellä asuvia.

Rippikoulutyötä tehdään ensisijaisesti sen tamperelaisen ikäluokan kanssa, joka täyttää kuluvana vuonna 15 vuotta. Myös muun ikäisten rippikoulu on *mahdollinen*.

Partiotyön hyödynsaajat ovat alueemme kuusi lippukuntaa: *Viinikan Siniset, Viinikan Sinitytöt, Härmälän Haukat, Härmälän Ilvestytöt, Hervannan Hukat ja Tervaksentekijät*, ja näiden lähellä toimivat muut yhteistyötahot.

3.3. Kasvatustyön yhteistyökumppanit

Pikkulapsityössä ylläpidetään kasteessa alkanutta yhteyttä 0-4-vuotiaisiin seurakuntalaisiin ja heidän perheisiinsä syntymäpäiväonnittelukortein ja nelivuotiskotikäynnein. Nelivuotiaalle lahjoitetaan oma Lapsen Raamattu, jonka vie lapsen kotiin pikkulapsityön sihteeri.

Perheiltä tulleiden palautteiden mukaan lahja on lapselle tärkeä ja sen tuoma ilo tulee vastaan myös useissa yhteyksissä vuoden aikana. Lapselle ja vanhemmille, usein myös isovanhemmille, Lapsen Raamattu antaa myös mahdollisimman konkreettisen mahdollisuuden tutustua laadukkaasti ja ikäkaudelle sopivasti raamatun kertomuksiin. Kotikäynti mahdollistaa perheiden kohtaamisen ja seurakunnan toiminnan esittelyn.

Päiväkerhoissa keskeisenä tavoitteena on alta kouluikäisten lasten kokonaisvaltaisen kehityksen tukeminen kristillisen arvomaailman ja ihmiskäsityksen pohjalta soveltaen valtakunnallisen Vasun linjauksia. Päiväkerhot muodostavat vahvan kristillisen kasvatuksen kivijalan lapsen kasvun tukemisessa.

Olellaisena osana toimintaa on kasvatuskumppanuus vanhempien kanssa. Lastenohjaajat käyvät jokaisen lapsen vanhempien kanssa myös lapsikohtaiset kasvatuskeskustelut tavallisten ”ovensuukeskustelujen” lisäksi. Perheiden rinnalla kulkeminen arjessa on olennainen ja pitkäjänteinen osa päiväkerhojen toimintaa. Lastenohjaaja on perinteisesti alueensa tunnetuin seurakunnan työntekijä nuorten perheiden keskuudessa.

Päiväkerhoilla on myös ainutlaatuinen mahdollisuus tukea lapsen lähipiiriin liittymistä kristilliseen traditioon kutsumalla myös sukua (aktiivisimpia ovat erityisesti isovanhemmat ja kummit) mukaan kerhovuoden ajan juhliin ja tapahtumiin. Jokaisen lapsen kerhovuosi siis koskettaa varsin laajasti hänen lähipiiriään.

Avoimet päiväkerhot tarjoavat pienten lasten perheille mahdollisuuden verkostoitumiseen ja arjen vertaistukeen, vahvistumaan ja iloitsemaan varhaisesta vuorovaikutuksesta lapsen ja vanhemman suhteessa sekä saamaan tukea ja vahvistusta kristittyinä elämiseen. Avointen päiväkerhojen sisältösuunnitelmassa otetaan huomioon sekä kirkkovuosi että pienten lasten perheille merkityksellisiä arjen teemoja. Tavoitteena on, että kerhossa koettu voi jatkua kotona laulujen, leikkien, kädentöiden ja pohdintojen kautta.

Koululaisten iltapäiväkotien tavoitteena on pienten koululaisten (1.-2.-luokkalaisten) päivittäisen, turvallisen ja kokonaiskasvuun tukevan iltapäivän mahdollistaminen, lapsen ja perheen tukeminen kristillisen arvomaailman pohjalta. Iltapäiväkodeissamme pyrimme rakentamaan toimintaympäristön siten, että lapsilla on mahdollisuudet sekä levähtämiseen, läksyjen tekemiseen, liikuntaan ja monenlaiseen yhdessä toimimiseen. Lapsille tarjotaan myös vahvistettu välipala, jonka valmistavat ryhmän lastenohjaajat.

Toiminta on ns. kaupungin sateenvarjon alla ja sen mukaan myös valtion ja kaupungin tuki tulee kattamaan osaa toiminnan kustannuksista. Myös vanhemmat maksavat kuukausittain iltapäivätoiminnasta.

Pyhäkoulutyön tavoitteena on vahvistaa kasteessa alkanutta lapsen hengellistä kasvua ja tukea hänen seurakuntayhteyttään ikäkauden mukaisella tavalla. Eri tavoin painottuvat pyhäkoulut ovat muotoutuneet alueiden toiveiden mukaisesti. Kirkoilla toimivien sunnuntaisten messupyhäkoulujen lisäksi Multisillassa kokoontuu kaakaopyhäkoulu, Peltolammilla Jumalan kämmenellä – perhepyhäkoulu ja Nekalan Nessussa koululaisten arkipyhäkoulut.

Viikoittaisten pyhäkoulujen lisäksi on popup- pyhäkouluja. Näitä ovat olleet esimerkiksi taidepyhäkoulu ja lähetysviikon pyhäkoulut Hervannassa.

Postia pienten perheille on sähköinen, viisi kertaa vuodessa ilmestyvä kirje, jonka voi tilata seurakuntien nettisivun kautta. Kirjeen tavoitteena on tuoda hyvää mieltä, tietoa ja tekemistä sekä antaa vaivattoman tavan olla yhteydessä seurakuntaan. Kirjeen tilaajia on noin 900. Kirjeen toimittajana on Eteläisen seurakunnan lastenohjaaja *Susanna Lehtinen*, joka päivittää osaltaan myös varhaiskasvatuksen sometilejä.

Vuoden lopussa päättynyt hallituksen kärkihanke, Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma (LAPE) on mahdollistanut ja mahdollistaa kirkon kasvatustyön tuen ja näkyvyyden alueilla yhteistyössä ja päällekkäisyyksiä välttämällä kaikkien alueen toimijoiden kanssa.

Varhaiskasvatuksessa avoimen päiväkerhon ja päiväkerhon kävijät ovat pääsääntöisesti kotihoidossa tai kodinomaisessa hoidossa olevat alta kouluikäiset lapset perheineen. Myös osa-aikaisesti kaupungin varhaiskasvatukseen osallistuvat sekä vuorotyössä käyvien vanhempien lapset ovat mukana toiminnassa.

Iltapäiväkodeissa olevat koululaiset ovat 1-2. luokilla olevia lapsia, joiden molemmat vanhemmat ovat työelämässä.

Päiväkerhojen, avointen päiväkerhojen ja iltapäiväkotien ryhmissä olevien lasten lähiyhteisö, usein kolmen sukupolven laajuudella, on mukana erilaisissa tapahtumissa, juhlissa ja perhemessuissa, eläen kirkkovuotta yhdessä lasten kokemusten kautta ja rinnalla.

Pyhäkouluissa mukana on pääosin alakouluikäisiä lapsia, mutta myös heitä nuorempia ja sekä kokonaisia perheitä. Osa pyhäkoulun opettajista on rippikoulun käyneitä nuoria, jotka sitoutuvat näin jo varhain seurakunnan vastuunkantajiksi.

Yhteistyö kaupungin päiväkotien kanssa kirkkovuoteen liittyvien tilaisuuksien, lasten kirkkoon tutustumisten, henkilökunnan tapaamisten ja erilaisten yhteistilaisuuksien kautta tavoittaa laajasti alueella hoidossa olevia alta kouluikäisiä lapsia ja varhaiskasvatuksen ammattilaisia.

Lapetyöskentelyn mukanaan tuoma työtapo mahdollistaa yhä paremmin kontaktin ja kohtaamisen kaikkien alueen lapsien, perheiden ja alan ammattilaisten kanssa erilaisten kohtaamispaikkojen, tapahtumien ja yhteistyöprojektien myötä.

Kouluikäisten työn keskeisiä sidosryhmiä ovat seurakunnan alueella sijaitsevat alakoulut: Hervannan lähikirkkoalueella *Kanjonin, Pohjois- ja Etelä-Hervannan, Kisapuiston* sekä *Vuoreksen koulut*. Viinikan lähikirkkoalueella teemme yhteistyötä *Koiviston ja Hallilan koulujen, Tampereen*

Normaalikoulun Muotialan ja Nekalan yksiköiden sekä Rudolf Steiner -koulun kanssa. Härmälän lähikirkkoalueella yhteistyökumppaneitamme ovat Peltolammin ja Härmälän alakoulut ja vuonna 2018 rakennettu Talvitien koulu.

Härmälän alueella toimimme yhteistyössä kaupungin kanssa *Me-talohankkeessa*. Hervannassa toimimme yhdessä *Teko-hankkeen* kanssa, Viinikassa *Hallila-seura ry:n* kanssa, Hervannassa alueen eri toimijoiden muodostaman *Nyt-tiimin* kanssa ja Vuoreksessa asukas yhdistyksen kanssa. Teemme yhteistyötä Tampereen kaupungin nuorisotoimen kanssa yhteisessä *TESLAN-projektissa*.

Partiotyön keskeiset yhteistyökumppanit ovat *Tampereen ev.lut. seurakuntien partiotyö, Tampereen partiolaiset ry., Hämeen Partio piiri ry. ja Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry.* Kertomusvuonna yhteistyötä on tehty myös *LC Koivistonkylän, Viinikan omakotiyhdistyksen, Koivistonkylän koulun, Kauppakeskus Duon, Suomalaisen kirjakaupan ja Vuores Palvelu Oy:n* kanssa.

Rippikoulutyö suunnitellaan koko Tampereen kokonaisuutta ajatellen. Tampereen seurakuntien yhteinen Rippikoulutoimisto vastaa kokonaisuuden suunnittelusta, johon Eteläisen seurakunnan rippikoulutyö nivoutuu. Eteläisen seurakunnan pitämien rippikoulujen määrä arvioidaan vuosittain tamperelaisen kyseisenä vuonna 15 vuotta täyttävän ikäluokan koon mukaan.

Rippikoulun jälkeisen nuorisotyön keskeisiä sidosryhmiä ovat Hervannassa *Etelä-Hervannan ja Pohjois-Hervannan koulut* sekä Tampereen *teknillinen lukio*, Viinikassa *Steinerkoulu ja Normaalikoulun yläkoulu ja lukio* ja Härmälässä *Hatanpään yläkoulu ja lukio*. Tampereen kaupungin nuorisokeskukset *Helapuisto ja Kupoli*, jotka sijaitsevat Hervannan alueella, toimivat myös yhteistyökumppaneinamme. Teemme yhteistyötä myös mm. *Toimelan nuorisokeskuksen* kanssa, jota ylläpitää *Yhdessä selviytymisen tuki YSTI ry.* Kaupungin nuorisotyö on jo vuosia ollut merkittävä yhteistyökumppanimme kasvatustyössä. Normaalikoulun lukion uskonnonopetuksen diakonisessa projektissa teimme yhteistyötä Tampereen Kaupunkilähetys ry:n ylläpitämän *Koskikotikeskuksen kanssa*.

Muut tamperelaiset seurakunnat sekä seurakuntayhtymä ovat keskeiset yhteistyökumppanimme. Järjestimme 2018 useita kouluikäisten, nuorten ja nuorten aikuisten leirejä ja tapahtumia yhteistyössä muiden tamperelaisten seurakuntien kanssa.

Varhaiskasvatuksen ensisijaiset yhteistyökumppanit ovat lasten vanhemmat.

Perheiden osallisuus toimintaan toteutuu ns. eteiskeskusteluissa useita kertoja viikoittain, toimintakauden aikaisissa lapsikohtaisissa kasvatustalkuissa ja esim. perhe- ja vanhempainilloissa, tapahtumissa.

Neuvolat ja alueen perhepäivähoitajat sekä koululaisten iltapäiväkodissa alaluokkien opettajat ja kaupungin aip-toiminnan ohjaajat ovat arjen yhteistyökumppaneita. Olemme saaneet tarvittaessa konsultaatioapua myös päivähoidon varhaiskasvatuksen erityisopettajilta. Lapeyhteistyö on tuonut verkostoon mukaan myös erityisesti Hervanta-Vuores (pilottialue vuonna 2018) alueen niin kaupungin kuin yksityisen ja kolmannen sektorin eri toimijat.

Pyhäkoulutyössä on perheiden Jumalan kämmenellä – iltojen toteutuksessa mukana seurakunnan työntekijöitä eri työaloilta, jolloin perheillä on mahdollisuus tutustua alueella toimiviin seurakunnan työntekijöihin yhteisen illan aikana. Illan tarjoiluissa hyödynnetään hävikkiruokaa.

Alueellinen yhteistyö eri toimijoiden kanssa erityisesti Hervannassa, Vuoreksessa ja Koivistonkylässä (koulu, neuvola, päiväkodit, kaupungin nuorisotoimi, MLL jne.) on kaikkien työn kiireistä huolimatta monimuotoista ja toimivaa.

Kaksi kertaa vuodessa seurakuntien varhaiskasvatuksen johtavat työntekijät ja kaupungin varhaiskasvatuksen aluepäälliköt kokoontuvat päivittämään yhteistyön mahdollisuuksia tamperelaisten perheiden parhaaksi.

Varhaiskasvatus on aktiivisesti mukana ns. perheverkossa, joka kokoaa kaupungin alueella perheiden kanssa toimivat järjestöt ja kaupungin virkamiehet noin kolme kertaa vuodessa keskustelemaan ja sopimaan mahdollisesta yhteistyöstä ajankohtaisissa perheiden palveluita koskevissa asioissa.

Uuden vasun (= varhaiskasvatussuunnitelma) aloittamaa keskustelua katsomuskasvatuksen toteutumisesta yhteiskunnan varhaiskasvatuksessa on pyritty jatkamaan eri tilanteissa, myös Pirkanmaan Lape työryhmissä.

LAPE- Muutosohjelman tuomat mahdollisuudet ja erilaiset yhteistyön muodot tulevat konkretisoitumaan ja lisääntymään tulevaisuudessa seurakunnan kaikilla alueilla. Lape-hankkeeseen liittyneet kokoukset, koulutukset ja moninaiset suunnitteluryhmät ovat työllistäneet vuoden aikana erityisesti johtavaa varhaiskasvatuksen ohjaajaa, mutta myös lastenohjaajia erityisesti kaupungin perhekeskustoimintamallin Hervanta-Vuores pilotointialueella.

3.4. Keskeiset toiminnot

Seurakuntamme kasvatustyön säännöllinen viikkotoiminta, rakentui Hervannan, Viinikan ja Härmälän kirkolla sekä alueemme seurakuntakeskuksissa ja kouluissa kokoontuvista pyhäkouluista, päiväkerhoista, avoimista päiväkerhoista, perhekerhoista, kerhoista, koululaisten iltapäivätoiminnasta, koulutuksista, lukuisista partioryhmistä, raamattupiireistä, Iltamessuyhteisöstä, olo- ja peli-illoista sekä tapahtumista ja kotikäynneistä.

Pikkulapsityö Eteläisen seurakunnan alueella asuvia seurakuntalaisia muistetaan 1-, 2- ja 3-vuotiaita kotiin lähetettävällä onnittelukortilla. Nelivuotiaiden luona käyvät pikkulapsityön sihteerit viemässä Lapsen Raamatun. Pikkulapsityön kotikäynnejä on kuluvana vuonna ollut yhteensä 373, joista Hervanta-Vuores alueella 154, Viinikassa 119 ja Härmälässä 100.

Viisivuotiaat seurakuntalaiset kutsutaan kummeineen Lasten katedraaliin kesällä ja kuusivuotiaille järjestetään synttäräkutsut jokaisella aluekirkolla. Koulunsa aloittavat kutsutaan perheineen siunaukirkkoihin elokuussa koulujen alkua edeltävänä iltana.

Eteläisen seurakunnan alueella kokoontui keväällä seitsemän ja syksyllä kuusi aikuisten ja lasten yhteistä avointa päiväkerhoa sekä yksi perhekahvila. Nekalassa kokoontuva avoin lopetettiin syksyllä

pienimpänä ryhmänä varhaiskasvatuksen resurssien vähentyessä. Käyntikertoja avoimissa päiväkerhoissa kertomusvuoden aikana oli 5 390.

3–6-vuotiaiden lasten päiväkerhoja kokoontui keväällä yhdeksän Hervannan ja Viinikan kirkoilla sekä Hallilan, Koivistonkylän, Peltolammin ja Vuoreksen seurakuntakodeilla. Syksyllä yhdistettiin Koivistonkylä ja Viinikan kirkon ryhmät.

Vuosien ajan ovat perheet toivoneet päiväkerholaisten ikärajan laskua ja kaupungin vähennettyä avoimen varhaiskasvatuksen kerhotoimintaansa, on toive voimistunut. Syksystä alkaen otimme niihin ryhmiin, joissa oli vapaita paikkoja, syksyn aikana kolme vuotta täyttäneitä lapsia. Näitä ilmoittautuneita on vuoden lopulla joitakin jonottamassa toimintaan mukaan ja kevääksi 2019 ilmoittautumisia on tullut jo syksyn aikana lisää.

Säännöllisesti (2-3 kertaa viikossa) käyviä päiväkerholaisia keväällä 107 ja syksyllä 95.

Pyhäkoulutyö Eteläisessä seurakunnassa toimi kuluneena vuonna kuusi pyhäkoulua. Näistä kolme kokoontui sunnuntaisin kullakin kolmella lähikirkolla messun yhteydessä (messupyhäkoulut). Varhaisnuorisotyön kanssa yhteistyössä toteutettu Nekalan seurakuntatalon koululaisten avoimen iltapäiväkerho Nessun yhteydessä pidettiin pyhäkoulua aina keskiviikkoisin ja perjantaisin.

Perhepyhäkoulu Jumalan kämmenellä kokoontui keväällä joka toinen viikko ja syksystä alkaen joka torstai-ilta Peltolammin seurakuntatalolla, mikä on kaksinkertaistanut vakikävijämäärän syksyn aikana.

Pyhäkoululaisia oli kertomusvuonna viikoittain keskimäärin 35. Jumalan kämmenellä illoissa kävijöitä oli keväällä keskimäärin 14 / kerta ja syksyllä 28 / kerta (parhaimmillaan 49 kerralla)

Pienten koululaisten (1. ja 2. luokan oppilaille tarkoitettu) koululaisten iltapäiväkodit kokoontuivat Koivistonkylän ja Peltolammin seurakuntakodeilla viitenä päivänä viikossa koko kouluvuoden. Koivistonkylä ja Peltolammin iltapäiväkodeissa oli keväällä 42 ja syksyllä 37 pientä koululaista.

Vuoden 2018 kevään alussa toimi Eteläisen seurakunnan alueella kolme lastenohjaajaa *Henna Ahrikkala*, *Markku Huikkola* (eläköityi helmikuussa 2018) ja *Terhi Vitikainen* päiväkotikummeina. Syksystä vain Henna ja Terhi, jolloin pystyttiin järjestämään vain päiväkotiryhmien kotikirkkovierailuja Viinikan ja Hervannan kirkkoihin ns. viiden aistin pedagogiikalla.

Pääsiäisen ja joulun juhla-aikoina kutsuttiin päivähoidon lapsiryhmiä kirkkohetkiin, joiden suunnittelussa on mukana päivähoidon kasvatusvastuussa työskenteleviä työntekijöitä. Kaikkiaan kirkkohetkiä oli pääsiäisen ja joulun aikaan yhteensä 33. Päivähoidon ryhmien osallistuminen on hyvin kattavaa ja mukana kirkkohetkissä oli yhteensä 2 380 osallistujaa Eteläisen seurakunnan alueella.

Lastenohjaajat järjestivät yksin tai yhdessä muiden työntekijäryhmien ja toimijoiden kanssa useita tilaisuuksia perheille kauden aikana.

Vanhempainiltojen ja kauden juhlien lisäksi lastenohjaajat ovat olleet järjestämässä kuluneena vuonna mm. jokaisella lähikirkkoalueella perheiden askarteluiltoja, isien- ja äitieniltoja, talvitapahtumia, Vuoreksen perhepiknikkiä ja perheleiripäivää.

Lastenohjaajia ja pyhäkoulunopettajia oli mukana Hervannan syksyisessä Peikkometsä - tapahtumassa, Seurakuntien talon perhemessupäivässä, Lop-tapahtumassa Perheiden talossa, ja joulun avajaisissa sekä Peltolammilla että Duossa.

Perheet osallistuvat näihin tilaisuuksiin useankin sukupolven voimin

Seurakuntamme nuorisotyön säännöllinen viikkotoiminta, rakentui Hervannan, Viinikan ja Härmälän kirkkoilla sekä alueemme seurakuntakeskuksissa ja kouluissa kokoontuvista pyhäkouluista, kerhoista, koulutuksista, lukuisista partioryhmistä, raamattupiireistä, Iltamessuyhteisöstä, olo- ja peli-illoista sekä tapahtumista.

Nekalan seurakuntatalolla toimiva iltapäiväkeho Nessu kokoontui kouluaihana arkipäivisin ja keräsi arviolta 80 kävijää keväällä ja syksyllä. Nessun yhteydessä järjestettiin välillä erilaisia kerhoja ja tapahtumia. Nessun ohjaajana toimi Arja Iivonen.

Kerhotoiminta on ollut vuoden 2018 menestyjä. Kerhoja pidettiin 7 eri toimipisteessä; Hervannan kirkolla, Nekalan seurakuntatalolla, Hallilan seurakuntakodilla, Härmälän kirkolla, Peltolammin seurakuntakeskuksessa, Multisillan Multitivassa ja Vuores-talossa sekä Minecraft-kerhoa internetissä.

Ohjaajina kerhoissa toimi 16 henkilöä keväällä ja 25 henkilöä syksyllä. Ohjaajista 5 keväällä ja 7 syksyllä sai aikuisohjaajapalkkioita ja täysin vapaaehtoisina toimi keväällä 11 ja syksyllä 18 ohjaajaa. Lisäksi mukana oli keväällä 5 ja syksyllä 6 ns. Apuritiimiläistä, jotka eivät ikänsä puolesta vielä voi ottaa vastaan kerhonohtajantehtäviä, mutta toimivat apuohjaajina eri tilaisuuksissa ja kerhoissa. Työntekijöistä 6 oli mukana kerhotoiminnassa. Yhteensä kerhotyössä oli mukana 37 eri henkilöä.

Vuoreksessa on vuoden aikana aloitettu koulupäivystys. Vuoden mittaan on saatu Vuorestaloon kerhotoiminta käyntiin tiistaisin ja torstaisin pyörivän TiTo kerhon muodossa. Kerhon osallistujamäärä on noussut loppuvuotta kohden voimakkaasti. Vuoreksen toimintaa kehitetään tulevaisuutta tarkasti silmälläpitäen. Vuoreksen koulu laajenee ylä- ja alakouluksi ja asukasluku kasvaa nopeasti.

Vuosi 2018 oli *koulutyömme* suhteen ennätysellisen vilkas. Pidimme kouluilla päivänavauksia, koulunalkajais-, adventti-, joulun- ja pääsiäisjumalanpalveluksia, ripari-infoja, oppitunteja, ryhmätyksiä, tuntivierailuja ja -hartauksia. Lisäksi toimintamme sisälsi välituntipäivystyksiä, opettajien hengellistä huoltoa, kriisiapua, tyky-illan ja Kauneimmat joululaulut- tilaisuuksia. Nuorisotyönohjaajilla ja toisella nuorisopapilla on omat nimikkokoulunsa, joiden yhteydenpidosta he vastasivat. Syksyllä olimme mukana toteuttamassa koulunsa aloittavien siunaamisen, johon kokoontui syksyllä toistasataa ekaluokkalaista sukulaisineen ja kummeineen.

Pohjois-Hervannan yläkoulussa aloitettiin syksyllä uutena toimintamuotona 7- ja 8-luokkalaisten jatkoryhmäytykset. Ryhmäytykset toteutettiin yhdessä koulun kuraattorin ja kaupungin nuorisotoimen kanssa.

Koulukäyntejä nuorisotiimillemme kertyi kertomusvuonna yhteensä 577.

Leirityö oli keskeisimpiä toimintojamme myös vuonna 2018. Leireillemme osallistui paljon lapsia, nuoria ja perheitä. Järjestimme kertomusvuonna 33 leiriä varhaisnuorille, nuorille, nuorille aikuisille ja perheille ja keräsimme niille peräti 962 osallistujaa.

Rippikouluja järjestimme yhteensä 9, joista kaksi oli tuplarippikouluja. Leirimuotoisia rippikouluja järjestimme kahdeksan ja päivärippikouluja yhden. Rippikoulutarjontaamme kuului myös erityispainotteisia rippikouluja; *laulupainotteinen rippikoulu, vaellusrippikoulu ja kaupunkiseikkailurippikoulu*.

Syksyllä pidetty *Jatkis* jatkoriiparileiri keräsi 100 osallistujaa. Eteläisen nuorisotiimi ja Eteläisen nuoret olivat perinteisesti merkittävällä panoksella mukana muiden seurakuntien kanssa *Tokavuotisten leiriä ja Pimee Hölkkä-maastoleiriä* järjestettäessä. Tämän lisäksi osallistuimme aktiivisesti Tampereen seurakuntien yhteisen leirikesän järjestämiseen.

Heinäkuussa Eteläisen seurakunnan nuorten ryhmä teki ystävyysseurakuntamatkan Unkariin nuorisotyönohjaaja *Maria Pusan* johdolla. Osallistuimme ystävyysseurakuntamme Orosházan nuorten kanssa Unkarin luterilaisen kirkon viisipäiväiseen nuortentapahtumaan Szélrósaan Bükissä. Tapahtuman jälkeen olimme vielä vierailulla Orosházassa, tutustuimme seurakuntaan, vietimme aikaa paikallisten nuorten kanssa ja osallistuimme vanhustenkerhoon.

Lanitoiminta on yhteisölliseen tietokonepelaamiseen liittyvää kokoavaa toimintaa, jossa pelaajat tuovat omat tietokoneensa, jotka liitetään yhteen Lan- verkolla. Lani-tapahtuma toteutettiin kahdesti. Tapahtumat keräsivät 30 pelaamisesta kiinnostunutta nuorta. Järjestämällemme LanEtnut-leirille osallistui peräti 23 nuorta.

Kaupungin nuorisotoimen kanssa yhdessä aloitetussa *TesLan-projektissa* järjestimme pelitoiminnasta kiinnostuneille nuorille 6 erilaista tapahtumaa, joista uutena yhteistyössä järjestetty leiri. Saimme myös kutsun Tampereen normaalikoulun vanhempainiltaan asiantuntijoiksi kertomaan lasten ja nuorten pelitoiminnasta ja sosiaalisen median ongelmista. Partiolippukuntamme toteuttivat 2018 Suomen Partiolaisten partio-ohjelmaa. Lisäksi lippukuntamme osallistuivat useisiin seurakunnan tilaisuuksiin sekä yleisönä että toteuttajina. Partiorhytmät kokoontuivat säännöllisesti tiloissamme sekä leireilivät aktiivisesti useissa leirikeskuksissa sekä maastossa. Seurakuntamme partiotyöntekijä oli lippukuntien mukana toteuttamassa lukuisia leirejä.

Partiolippukunnissamme oli kertomusvuonna 58 ryhmää, joihin osallistui 587 partiolaista. Vapaaehtoisina partionjohtajina toimi 177 henkilöä. Kaikkiaan lippukunnissamme oli 613 jäsentä.

Partiolaiset olivat 2018 jälleen mukana toteuttamassa Yhteisvastuukeräystä. Kertomusvuoden partiomessu järjestettiin n. 50 hengelle Viinikan kirkon puistossa. Partiotyö järjesti kaikille alueemme

lippukunnille syksyllä seikkailijoiden Raamattu-taitomerkin Hervannan kirkolla. Tapahtumaan osallistui 40 partiolaista. Itsenäisyyspäivän partiokirkot juhlineen tehtiin yhteistyössä partion kanssa kaikilla kirkoillamme. *Betlehemin Rauhantuli* saapui Itsenäisyyspäivän kirkkoihin partiolaisten mukana. Rauhantulta säilytettiin Härmälän kirkon pihan seimessä joulun asti. Partiolaiset olivat myös jakamassa Rauhantulta kaikilla kirkoillamme Kauneimmissa Joululauluissa 16.12.2018. Ekoteko-tempaus, jossa kerättiin pois joulun jälkeiset kynttilän jämmät, järjestettiin Kalevankankaalla 27.12.2018.

Partion järjestämiin merkittäviin tapahtumiin kuului Hervannassa järjestetty *Suomen Partiolaisten Partiotaitojen SM-kilpailu "Mökkitiä"*, johon osallistui n. 380 kilpailijaa ja 270 tapahtumaa tehnyttä partiolaista.

2018	Ryhmiä	Osallistujia	2017	
Rippikoulut	9	244	10	238
Nuorten kokoava toiminta	66 kertaa	2109	85	2 977
isokoulutus ekavuotisille	1 ryhmä keväällä 2 ryhmää syksyllä	61		106
Nuorten aikuisten kokoava toiminta	8 kertaa	105		
Iltamessut	18 kertaa	650 nuorta	14	347
Kerhot	18 keväällä 21 keväällä	250 koko vuoden ajan	15 16	153 350
		31 ohjaajaa		23 ohjaajaa
Partio	58 ryhmää	613	63	660
Leirit	33 leiriä	962	65	1 015
Leirit ja retket partio	70 leiriä 865 osallistujaa		65	1 118
Koulukäynnit	536	393 alakouluissa		
		143 yläkouluissa		

2. Nuorisotyön toimintatilastoja

Isos- ja ohjaajakoulutusryhmämme kokoontui keväällä Nekalan seurakuntatalolla. Nekalassa ryhmä kokoontui joka toinen keskiviikko. Ekavuotisten ryhmä pieneni kauden aikana, iskolaisia jäi pois toiminnasta. Syksyllä 2018 päätimme muuttaa isokoulutuksen rakennetta ja luoda kaksi erillistä ryhmää, toisen tiistaille ja toisen torstaille. Syksyllä molemmat isokoulutusryhmät kokoontuivat kerran kuukaudessa. Tämä koettiin hyväksi. Lisäksi isokoulutukseen kuului oleellisena osana

viikonloppuleirit. Kertomusvuonna järjestimme neljä isoskoulutusleiriä, kaksi syksyllä ja kaksi keväällä. Osa näistä leireistä oli avoimia myös jo isoskoulutuksen käyneille.

Perjantaisin pidettiin *Good Friday-illat*, joista noin joka toisessa vietimme ehtoollismessun. Keskiiviikkoisin pidettiin ohjelmalliset oloillat, joiden opetus- ja ohjelma-aiheet kerättiin nuorilta itseltään. Kerran kuussa Good Friday-illoissa pidettiin uutena toimintana *Seurisvisat* – leikkimieliset ryhmätietokilpailut nuorille.

Kesäkaudella nuorten kesäillat olivat keskiviikkoiltaisina kolmen yli 18-vuotiaan aikuisohjaajan ohjaamina. Kesäiltoihin kutsuttiin erityisesti kesän rippikoululaisia.

Nekalassa pidettiin nuorten omaa kitarakoulua, jossa nuoria opetetaan säestämään yhteislauluja. Kitarakoulussa toimi nuorisopappi *Severi Laakson* lisäksi toimintakauden aikana opetusvastuussa myös kaksi nuorta aikuista. Nuortentoiminnassa otettiin käyttöön Nuoren seurakunnan veisukirjan rinnalle myös uusi laulukirja Viisikielinen, jonka lauluja opeteltiin kitarakoulussa, iltamessubändeissä ja kaikissa hartaustilanteissa. Nuorissa on kasvatustyön myötä yhä enemmän soittotaitoisia säestäjiä nuorten toimintaan ja rippikouluihin. Nuorisopappi *Severi Laakso* ja nuorisotyönohjaaja *Juho Suihkonen* tekivät työtä erityisesti myös nuorten musiikkikasvatuksen parissa. Kasvava määrä nuoria osallistui aamujumalanpalveluksissa musiikin toteuttamiseen yhteistyössä kanttorien ja pappien kanssa. Ryhmä nuoria oli toteuttamassa myös Kuuselan jouluhartautta laulaen joululauluja nuorisopappi Severi Laakson johdolla. Kevään aikana kanttorit pitivät nuorille myös nuortenkuoroa.

Toukokuussa aloitimme nuorten musiikkityön uutena toimintamuotona *Nuorten Jamit*, jotka järjestettiin kolmesti. Nelituntisissa jamitapahtumissa oli avoin lava ja livekaraoke mahdollisuus. Nuoria rohkaistiin soittamaan ja laulamaan. Nuorten Jameilla vahvistettiin nuorten intoa tehdä ja esittää myös omaa musiikkia. Jamikerroissa oli mukana kerralla arviolta 35 nuorta.

Syyslomalla 2018 nuorille tarjottiin ensimmäisen kerran mahdollisuus äänittää itse tehtyä musiikkia Tampereen Seurakuntien studiolla Puutarhakadulla. Äänitteitä syntyi kaikkiaan neljä kappaletta, joista kaikkiin seurakunta sai soittoluvan. Studiotyöskentelyllä pyrittiin tukemaan hyvässä nousussa olevaa intoa oman musiikin tekemiseen.

18 vuotta täyttävälle järjestettiin apuopekoulutusta, joka mahdollistaa apuopettajana toimimisen rippikoulussa. Apuopekoulutus kokoontui useissa seurakuntamme toimipisteissä. Apuopekoulutukseen kuului oma koulutusleiri. Syksyllä 2018 apuopettajakoulutuksessa aloitti yli 20 nuorta.

Järjestimme nuorille aikuisille yhden oman viikonloppuleirin sekä yhtymän yhteisen viikon mittaisen vaellusleirin Lapissa. Lisäksi toteutimme muiden seurakuntien kanssa koko Tampereen yhteisen K-18 leirin. Säännöllistä NA-toimintaa olivat n. kerran kuussa pidettävät K-18 -illat sekä kodeissa kokoontuvat vapaaehtoisten ohjaamat solut.

Eteläinen seurakunta on päivystänyt verkossa lasten hyväksi *Tekstaritupu-palvelussa*, *Kysy Kirkolta ask.fm-palvelussa* sekä *JiiPeeNetti* ja *Lastenkirkko-Fisucraft -palveluissa*. Varhaisnuorten toiminnasta

tiedotettiin julkaisemalla *Epot-läripäkkettä* sekä ylläpitämällä Epot-verkkosivustoa, jossa on julkaistu viikoittain uutta materiaalia lapsille. *Kouluikäisten nettisivut ovat epot.fi*.

Nuorisotyön nettisivut ovat Etnut.fi. Kertomusvuonna nuorisotyö on käyttänyt aktiivisesti Instagramia. Vastasimme vuoden 2018 aikana moniin satoihin yhteydenottoihin sosiaalisen median kautta. Kokoamiimme nuorten WhatsApp-ryhmiin on kuulunut kertomusvuonna satoja 14-25-vuotiaita nuoria. Partiolippukunnillamme on omat nettisivunsa, WhatsApp-ryhmänsä sekä omat Facebook-profiilinsa.

3.5. Työnjako ja henkilöstöresurssit

Henna Ahrikkala, (osan vuotta opintovapaalla), *Peetu Ahtola* (*Suvi Allosen* sijainen), *Markku Huikkola* (eläkkeelle keväällä 2018), *Susanna Kiiski*, *Susanna Lehtinen*, *Minna Maunu*, (lyhennettyä työviikkoa tekevien sijainen) *Miia Olden*, (keväällä 2018, syksyllä työlomalla), *Arja Patana*, *Marjaana Ruuttunen*, *Merja Salonen* (keväällä *Satu-Tuulia Halkosaaren*, syksyllä *Miia Oldenin* sijaisena), *Tuula Vartiainen* ja *Terhi Vitikainen*. *Outi Vettenrannalla* (Messukylän seurakunnan lastenohjaaja, muutamia työtunteja Eteläisen seurakunnan alueella). *Minna Kaihlanen*, johtava varhaiskasvatuksen ohjaaja.

Pikkulapsityön sihteerinä ja nelivuotiaiden kotikävijöinä toimi *Leena Laaksonen* Hervannan alueella, *Riitta Satama* Viinikan ympäristössä ja *Riikka Liljeroos* Härmälän alueella.

Pyhäkoulunopettajia on kuluneena vuonna ollut yhteensä 14. Syksyllä 2018 aloitti neljä uutta opettajaa. Opettajien muuttojen ja muiden töiden tuomien esteiden vuoksi pyhäkoulunopettajia tarvittaisiin kuitenkin lisää etenkin Hervantaan ja Multisiltaan.

Jumalan kämmenellä perhepyhäkoulussa on mukana vastuuta jakamassa säännöllisesti myös kaksi vapaaehtoista seurakuntalaista.

Keväällä eläkkeelle siirtyneen lastenohjaaja *Markku Huikkolan* jatkajaksi emme voineet palkata työntekijää edes osa-aikaiseksi, joten työtunteja väheni sekä päivähoiton mentoroinnista että avoimen päiväkerhon kokoontumisista.

Lastenohjaajat osallistuivat varhaiskasvatuksen perinteisissä, kaikkien seurakuntien yhteisissä sisäisissä koulutuspäivissä kaksiosaiseen Nepsy-koulutukseen, jossa kouluttajina toimivat varhaiskasvatuksen erityisopettaja, ratkaisukeskeinen neuropsykiatrinen *ADHD-valmentaja Elina Pohjankunnas* ja palveluohjaaja *Kirsi Koponen*.

Seurakuntien varhaiskasvatuksen vasu-työskentelyn yhteiset koulutusaamut toteutuivat varhaiskasvatuksen ohjaaja *Kaisa Mattilan* johdolla. Varhaiskasvatuksen elokuun startissa *Päivi Stelin-Valkaman* Perheasiain neuvottelukeskuksesta luennoi otsakkeella Perheiden kriisit.

Lape-työskentelyyn liittyvää Luo luottamusta-nettikoulutusta hyödynsimme syksyn tapaamisissa ja osa lastenohjaajista osallistui Lapsen suru -työpajaan. Pienten lasten kiusaamisen ehkäisyyn (PIKI) keskittyvässä koulutuspäivässä oli mukana 10 Eteläisen varhaiskasvatuksen työntekijää. Yksi lastenohjaaja osallistui Pirkanmaan lapeen järjestämään Lapset puheeksi -kurssiin.

Johtava varhaiskasvatuksen ohjaaja osallistui useisiin Lape-työskentelyyn liittyviin koulutuksiin ja seminaareihin.

Työstä kouluikäisten parissa vastasivat vuonna 2018 nuorisotyönohjaajista Viinikan lähikirkkoalueella *Jussi Kosonen* ja *Essi Vuorenmaa* (syyskuuhun asti), Härmälän lähikirkkoalueella *Anne-Katriina Niemi* ja osittain *Jaakko Pulkkinen* sekä Hervannan lähikirkkoalueella *Jaakko Pulkkinen* ja *Maria Pusa*. Tammikuussa 2018 työnsä Tampereen Eteläisessä seurakunnassa aloittanut nuorisotyönohjaaja *Juho Suihkonen* sai vastuullensa Vuoreksen alueen. Partiotyöstä Eteläisessä seurakunnassa vastasi partiotyöntekijä nuorisotyönohjaaja *Maikku Blom*. Maikku toimi myös seurakuntayhtymän laivan, M/S Isosaaren toiminnasta vastaavana työntekijänä. M/S Isosaaren toiminta oli 2018 osa partiotyötämme.

Uusi rippikoulusuunnitelma Rks 2017 toi mukanaan entistä vahvemmin ajatuksen moniammatillisesta rippikoulutiimistä. Moniammatillisuus tarkoitti rippikoulun osalta sitä, että diakonit ja kanttorit tulivat entistä vahvemmin mukaan rippikoulun toteutukseen. Eteläisen seurakunnan riparitiimeissä oli neljä diakonia ja kaksi kanttoria. Lisäksi lähikirkkoalueittain diakonit vastasivat palvelupäivien järjestämisestä ja kanttorit alkujakson jumalanpalveluspäivästä ja yhdessä rippikoulutiimien kanssa konfirmaatioiden musiikista. Rippikoulutiimien viranhaltijoiden määrä nostettiin lähes joka rippikoulussa kahdesta kolmeen. Kukin tiimi sopi keskenään työnjaon yksityiskohdista, valitsi turvallisuusvastaavan ja suunnitteli rippikoulun ohjelman yksityiskohdat rippikoulun opetussuunnitelman mukaisesti. Rippikoulupappi *Severi Laakso* ja johtava nuorisotyönohjaaja *Kimmo Salonen* organisoivat Eteläisen seurakunnan vuoden 2018 rippikoulut.

Rippikoulun jälkeisestä työstä ja nuorista aikuisista vastasivat pääasiassa nuorisotyönohjaajat *Päivi Ranta*, *Maria Pusa* ja *Kimmo Salonen* sekä rippikoulu- ja nuorisopappi *Severi Laakso*.

Työntekijävaihdokset ja poissaolot ovat vaikuttaneet tänäkin vuonna työhömmä, kun keväällä 2018 uutena nuorisotyöntekijänä aloitti *Juho Suihkonen*, nuorisopappina toimineen *Jussi Houtun* sijaisuus päättyi kesällä 2018 ja uutena nuorisopappina syksyllä 2018 aloitti *Kaisa Kahra*. *Essi Vuorenmaa* jäi virkavapaalle syksyn alussa ja *Jussi Kosonen* jäi pitkälti yksin vastaamaan kerhotyöstä. *Anssi Halme* toimi harjoittelijanamme koko vuoden.

Nuorten aikuisten työstä vastasivat *Päivi Ranta* ja *Daniel Hukari*.

Johtavana nuorisotyönohjaajana toimi *Kimmo Salonen*, joka vastasi osaltaan myös tamperelaisten seurakuntien yhdessä tekemästä nuorisotyöstä.

3.6. Vuoden 2017 kasvatustyön arviointia

- Varhaiskasvatuksen vuodesta 2018 tullaan muistamaan Lapsi ja Perhe palvelu-hankkeen (LaPe) eteneminen Pirkanmaalla ja Eteläisen seurakunnan osalta erityisesti Hervanta-Vuores perhekeskustoimintamallin pilotointi. Lape on nostanut seurakunnan varhaiskasvatuksen ammatillisen osaamisen näkyviin ja lisännyt katsomuskasvatuksen tietämystä verkostoissa. Tulevaisuudessa toimintatapa haastaa jatkuvaan ja päivittyvään yhteistyöhön ja osaamiseen alueen perheiden hyvinvoinnin hyväksi toimivien kanssa.
- Vastaavasti varhaiskasvatuksen lastenohjaajaresurssin supistaminen (eläkkeelle siirtyneen lastenohjaajan tehtävään ei palkattu jatkajaa) vähensi syksyllä yhteistyötä mm. Hervannan alueen päivähoidon kanssa.
- Supistimme myös kokoontuvasta toiminnasta luopumalla syksyllä Nekalan seurakuntakodilla kokoontuvasta pienimmästä avoimesta päiväkerhosta sekä yhdistämällä Koivistonkylän seurakuntakodin ja Viinikan kirkon päiväkerhoryhmät
- Peltolammin seurakuntakodilla kokoontuvat Jumalan kämmenellä (perhepyhäkoulut)- illat pystyttiin syksystä alkaen järjestämään jokaviikkoisiksi, mikä osoittautui toimivaksi ja kävijämäärää lisääväksi jo syksyn 2018 aikana.
- Ensi kertaan järjestetyt perheiden Kakkurallitapahtumat olivat suosittuja ja osoittautuivat Pizzapartyjen ja leivontapäivien lisäksi toimivaksi tavaksi koota perheitä yhteen.
- Talvitien koulun rakentaminen Härmälän kirkon viereen ja A-K Niemen säännölliset vierailut koululla tuottivat paljon koululaisia keskiviikkoiseen Kivakaverikerhoon. Tämä sekä koulun säännölliset vierailut kirkolla olivat merkittävä onnistuminen Härmälässä tehtävälle varhaisnuorisotyölle.
- Onnistuimme verkostoitumisessa Peltolammi-Multisilta-alueella. Eteläinen seurakunta sai Me-talohankkeen esittelyvideolla näkyvästi kertoa toiminnastaan. Videon voimme ladata sosiaaliseen mediaan ja näin mainostaa eri kanavien kautta omaa toimintaamme.
- Emme onnistuneet järjestämään suunnittelemaamme Hervannan perhetapahtumaa, mutta toisaalta Hervannassa toimivien verkostojen Popup -tapahtuma 8.5.2018 kokosi satoja osallistujia pääasiassa lapsiperheistä. Olimme tapahtumassa mukana kohtaamassa seurakuntalaisia ja mainostamassa seurakuntamme toimintaa.
- Etelä-Hervannan koulun muutto syksyllä uusiin väliaikaisiin tiloihin aiheutti koululla monen toiminnan alun viivästymisen.
- Ensimmäistä kertaa kokeiltu poikaleiri ei toteutunut. Poikien saaminen leireille vaatii selvästi enemmän työtä.
- Olimme mukana kohtaamassa maahanmuuttajia Cafe Gabrielissa Hervannan kirkolla. Erityisesti Hervannassa järjestämäämme toimintaan maahanmuuttajataustaiset perheet ovat löytäneet tiensä hienosti.
- Vuoreksessa on saatu erittäin hyvä alku. Haasteina siellä on omien tilojen rajallisuus ja kova kilpailu koulun tiloista.
- Kerhotyömme oli vuoden 2018 suuri menestys. 21 toimivaa kerhoa, 250 kerholaista ja yhteensä 31 seurakuntalaista ohjaajina on merkittävä saavutus.
- Uuden AitO-leirikeskukseen keskeneräisyys aiheutti paljon ongelmia vuoden 2018 leireillä.

- Isokoulutuksen jakaminen kahteen eri ryhmään koettiin hyväksi. Nuorilla oli parempi mahdollisuus valita itselleen sopiva koulutuspäivä.
- Rippikoulun apuopettajakoulutuksen aloitti syksyllä ennätysellisesti yli 20 nuorta ja nuorta aikuista. Olemme onnistuneet pidentämään nuorten ”seurakuntauria”.
- 577 koulukäyntiä kertomusvuoden aikana on suuri määrä.
- Joidenkin alueemme koulujen kanssa yhteistyössä oli haasteensa, koska koulussa on niin paljon oppilaita, jotka eivät kuulu kirkkoon. Tämä vaikutti erityisesti aamunavausten pitoon.
- Vuoden 2018 uusi avaus Nuorten Jamit yllätti suosiollaan.
- Panostimme musiikkityöhön paljon työaika ja se kannatti. Yhä useampi nuori soittaa ja laulaa tai tekee jopa omia kappaleita. Nuoren seurakuntamme musiikkikulttuuri on tällä hetkellä rikasta ja elävää.
- Rippikoulutyön paikallisuunnitelman tekeminen onnistui hyvin. Suunnitelma aktivoi kohtaamaan entistä enemmän rippikoululaisten huoltajia. Järjestimme rippikoulutyön puitteissa 19 perheenjäsenille tarkoitettua tilaisuutta, joihin osallistui 800 vierasta.
- Nuorisotiimiläisten vastuulla oli pitää kirjaa rippikoulujen yhteisöllisistä, nuorilähtöisistä ja ilmiöpohjaisista ulottuvuuksista. Jokaista nuorisotiimiläistä haastettiin pitämään yksi ilmiöpohjainen opetuskokonaisuus. Näistä kokeiluista saatiin oikein hyvät tulokset.
- Papit, kanttorit ja diakonit haastettiin ajattelemaan opetustaan yhä enemmän läsnäoloon ja nuorten äänen esiin nostamiseen rippikouluopetuksessa opettajajohtoisen opetuksen rinnalla. Näillä keinoin Rks 2017 suunnitelman opettaminen eteni.
- Toisaalta rippikoulusuunnitelman toteuttaminen kenttätasolla aiheutti vieläkin vastustusta työntekijöissä, mutta asenteet uuden suunnitelman toteuttamiseen ovat kuitenkin muuttuneet suopeammiksi ja olemme ottaneet askeleita kohti uudenlaista rippikoulutapaa.
- Varhaisnuorisotyön jakaminen kahteen tiimiin: kerhotyö ja koulutyö, tuntuu toimivalta ratkaisulta.
- Partion Mökkitiä – partiotaitokilpailu keräsi yli 600 partiohenkistä yhteen Hervannassa. Tapahtuma nosti hienosti esiin reipasta partiotoimintaa kaupunkimaastossa ja toi toiminnalle kaivattua näkyvyyttä.
- Hervannan Hukkien toimintaan on saatu lisää aikuisia.
- Härmälän Ilvestyttöjen jäsen Anni Ylinen sai vuoden 2018 Toimiva Partiojohtaja-apurahan Partiosäätiöltä.
- Tervaksentekijöissä aloitti syksyllä -18 merkittävästi enemmän sudenpentuja kuin muutama edellisenä vuonna. Kasvua tapahtui erityisesti Vuoreksessa, johon perustettiin jo toinen sudenpentulauma.
- Yhteistyö Viinikan Sinisten ja Sinityttöjen välillä toimi hienosti. Syysleirillä (ViSin ja ViSiTyn yhteinen) oli erityisen paljon leiriläisiä, noin 70 partiolaista.
- Viinikan Sinityöille myönnettiin Loisto lippukunta-sertifikaatti keväällä 2018.
- Vuoden 2018 alussa aloitimme moduulityöaikaohjelmien. Työajattomasta työstä moduulityöaikaan siirtyminen oli tiimillemme haaste, kun ei kukaan juuri ollut tehnyt työajallista työtä. Alkuvaikeuksien jälkeen järjestelmä alkoi kuitenkin toimia varsin hyvin. Järjestelmä koetaan oikeudenmukaiseksi ja se, että työ tulee näkyväksi, palvelee varmasti kaikkia osapuolia. Toimintatilastojen perusteella järjestelmämme on aktivoiut työntekijöitä.

DIAKONIATYÖN PERUSTOIMINTAKUVAUS

4.1. *Diakoniatyön toiminta-ajatus*

Diakoniatyön tehtävänä on edistää kristilliseen uskoon perustuvan lähimmäisenrakkauden toteutumista sekä kotimaassa että ulkomailla. Tämän mukaisesti seurakunnan ja sen jäsenten tulee pyrkiä eheyttämään elämää, lievittämään kärsimystä sekä antamaan apua erityisesti niille, joiden hätä on suurin ja joita ei muulla tavoin auteta. (KJ 4:3)

Eteläisessä seurakunnassa on saatavissa palveluja, jotka tukevat kriisitilanteissa selviytymistä. Diakonia palvelee alueen kaikkia asukkaita, silloin kun nämä tarvitsevat hengellistä, henkistä, sosiaalista tai taloudellista tukea. Diakonia toimii yhteistyössä alueen muiden toimijoiden kanssa. Kaupungin päätöksentekoon vaikuttaminen ja yhteiskunnalliseen keskusteluun osallistuminen on osa diakoniatyötä.

4.2 *Keskeiset toimintamuodot*

Alueelliset erot näkyvät selvästi Eteläisen seurakunnan diakoniatyössä.

Hervannan alueella korostuvat työttömyys, monikulttuurisuus, mielenterveys- ja päihdeongelmat sekä asunnottomuus. Alueella asuu myös paljon lapsiperheitä.

Viinikan aluetta luonnehtii maantieteellinen yhtenäisyys. Alueella sijaitsee useita palvelutaloja sekä päihdekuntoutujien yhteisötupa. Alueella asuu runsaasti vanhuksia ja päihdekuntoutujia, joiden joukossa on paljon pienituloisia ja syrjäytyneitä.

Härmälän aluetta kuvaa sirpaleisuus. Härmälän lähikirkkoalueeseen kuuluvat Peltolampi ja Multisilta sijaitsevat huonojen kulkuyhteyksien päässä Härmälän kirkolta. Alueella avun tarve kohdentuu työttömien, sairauseläkkeellä olevien, vähävaraisten opiskelijoiden, vanhusten, maahanmuuttajien ja lapsiperheiden piiriin. Härmälän lähikirkon diakoniatiimin asiakkaat kamppailevat työttömyyden kanssa. Erilaiset elämän kriisitilanteet, päihdeongelmat ja mielenterveyteen ja riippuvuuksiin liittyvät kysymykset näkyvät diakoniatyössä yhteydenottojen runsautena. Kaikilla alueilla tehdään laajaa verkostoyhteistyötä.

Diakonian perustoiminta koostuu asiakkaiden kohtaamisista avoimilla vastaanotoilla, sovituista yksilötapaamisista seurakunnan toimipisteissä, kodeissa, palvelukeskuksissa ja muissa laitoksissa. Toiminta koostuu myös erilaisista säännöllisistä ryhmistä, tilaisuuksista ja kausitoiminnasta.

Eri-ikäiset yksinasuvat ihmiset ovat suurin asiakasryhmämme. Kotikäyntityö on laajaa ikäihmisten parissa. Huonokuntoisten ikäihmisten määrä ja avun tarve on lisääntynyt selkeästi työssämme tänäkin vuonna. Lähikirkkojen alueellisista eroista näkyy seurakunnan väestöllinen ja sosiaalinen moni-ilmeisyys.

Vastaanottotyötä tehdään Eteläisellä alueella viidessä toimipisteessä. Syksyllä 2018 aloitettiin vastaanotot viikoittain myös Vuoreksen alueella. Avoimilla vastaanotoilla käyntikertoja vuodessa oli

2800. Uusia asiakkaita tuli viikoittain. Asiakkaiden paljous ja moniongelmaisuus heikensivät kohtaamisten laatua.

Toisaalta saatiin hyvää palautetta inhimillisestä, kokonaisvaltaisesta ja kunnioittavasta kohtaamisesta sekä monipuolisesta toiminnasta. Diakonian asiakkaiden kaikenlainen palveluohjaus korostui työssä. Lapsiperheille haettiin apua Tukikummeilta ja erilaisilta säätiöiltä yhteensä n. 15 000 eurolla.

Ihmisten avustaminen on pääosin ruoka-apua ja keskusteluapua sekä taloudellista neuvontaa. Ruokanyyssessä jaettiin vuoden aikana 4280 ruokakassia. Ruokakassin sisältö koostuu EU -ruoasta ja ruokapankin saamasta hävikkiruoasta.

Hervannan kirkolla jaettiin viikoittain joka arkipäivä leipää ja elintarvikkeita. Jaettava ruoka-apu saatiin Ruokapankilta sekä vapaaehtoisten noutamana eri ruokakaupoista. Viikoittain ruokaa käy hakemassa arviolta 300 henkeä. Vapaaehtoistiimi ohjaa toimintaa.

Hervannan kirkolla toimii kaikille avoin *Kahvila Muki*, joka pyörii yhden palkkiotoimisen ja 10 vapaaehtoisen hoitamana. Kahvila oli avoinna 199 päivänä ja käyntikertoja vuodessa oli 2 800.

Härmälän kirkolla on keskiviikkoisin *Avoin kahvila* sekä joka toinen viikko *"Nyssekahvila"* kirkossa vapaaehtoisen pyörittämänä.

Hallilan Turinat on kaikille avoin, eri ikäisten ihmisten kohtaamispaikka, jossa myös hävikkiruoka-aamupala on tarjolla.

	2014	2015	2016	2017	2018
YV –tuotto	12 727 €	9 387 €	9 043 €	7 954 €	10 455 €
Jaettuja avustuksia	36 482 €	36 297 €	33 409 €	31 852 €	38 783 €

1. Diakonian toimintatilastoja

4.3. Työresurssit

Diakoniatyöntekijät:

Anne Järvinen, Päivi Vuorinen, Kaisa Plomp, Virpi Savela-Saarinen, Katri Ikonen, Antti Vanhala, Taina Nuorto, Marianne Knuuttila ja Satu-Tuulia Halkosaari. Tiimiin kuuluu myös lähetyssihteeri *Tiina Sarkapalo* 50 % työajalla. Johtava diakoniatyöntekijä *Päivi Salminen.* *Kaisa Plomp* oli mukana 25 % panoksella *Teko-hankkeessa* Hervannassa. *Kaisa Plomp* oli virkavapaalla 20.8-31.12.2018 ja hänen sijaisenaan 20.8 -31.12.18 toimi diakoniatyöntekijä *Anna-Mari Paloniitty.* *Anna-Mari* oli myös *Teko-hankkeessa* 25 % :n työpanoksella. Diakoniatyöntekijä *Jaana Alasentie* oli edelleen virkavapaalla koko vuoden 2018 työskennellen toisissa tehtävissä ja sijaisuutta hoiti diakoniatyöntekijä *Marianne Knuuttila.* *Johanna Asikainen* oli edelleen koko vuoden perhevapaalla, hänen sijaisenaan toimi varhaiskasvatuksesta työnkierrossa diakoniatyöntekijä

Satu-Tuulia Halkosaari. Katri Ikonen teki nelipäiväistä työviikkoa kolmen kuukauden ajan kevätkaudella. Diakonian vanhustyöntekijöinä toimivat *Riitta Kivistö ja Seija Huttunen*. Kivistö jatkoi nelipäiväistä työviikkoa vuoden 2018 loppuun. Lisäksi Riitta Kivistö oli työnkierrossa, siten että hän oli osan ajasta vahtimestarin tehtävissä Hervannan kirkolla ja osan diakonian tehtävissä Hervannan ja Viinikan lähikirkkoalueilla. Diakoniatyöntekijöistä kolme toimii valmiusryhmässä. Diakoniatyöntekijät olivat myös toteuttamassa yhteisvastuukeräystä. Keräyspäällikkönä toimi diakoniatyöntekijä *Antti Vanhala*.

4.4. Uusia avauksia ja vanhasta luopumista

Hervannassa aloitettiin *Välipala-ryhmä*. Tämä avoin ryhmä kokoontui syksyllä kerran kuukaudessa. Ryhmässä on keskustelua, hartaus ja tarjolla maksuton välipala. Välipala on Ruokapankin hävikkiruokaa.

Diakoniatyöntekijä oli mukana avoimessa perhekerhossa syksystä 2018 Hervannan kirkolla mahdollisuuksien mukaan.

Järjestettiin Nekalassa Eteläisen seurakunnan alueella asuville naisille hemmottelupäivä yhteistyössä *Lions-klubi Siilinkarin* kanssa. Naisia kutsuttiin mukaan diakonian asiakkaista.

Vuoreksessa aloitettiin diakoniapäivystykset tiistaisin.

Cafe Gabriel aloitti syksyllä 2018 kerran kuukaudessa Hervannan kirkolla. Cafe Gabriel on monikulttuurinen yhteisökahvilamainen perheiden kohtaamispaikka, mikä on toteutettu yhteistyössä TEKO-hankkeen kanssa. Toimintaa jatketaan keväällä 2019.

Viinikan kirkolla alkoi *Evästä Elämään*-avoin ryhmä yhteistyössä papin kanssa. Iltapala on Ruokapankin hävikkiruokaa. *Ilosanomapiiri* Raamatun äärellä perjantaisin alkoi Nekalassa

Diakonian asiakkaat ovat aktivoituneet auttamaan toisia asiakkaita talkoohengessä muutamia kertoja vuoden kuluessa (Muuttoapu sekä atk-apu).

Vaunujengi loppui keväällä 2018 työresurssien vähyyden vuoksi Hervannassa. Vapaaehtoisten kiitosjuhlasta joulun alla luovuttiin. Viinikan kirkon *Keskiviikkopiirin* lopettamisesta päätettiin joulukuussa. Kirkontuvan perinteisiä kirkkomatkoja ei tehty kesällä eikä joulun alla.

Kotikäyntipyynnöitä tuli niin paljon, että oli entistä vaikeampi vastata kaikkiin pyyntöihin.

Virkistystoimintaa retkien muodossa seurakuntalaisille tiimi ei ehtinyt järjestää niin montaa kuin oli suunnitelmassa.

4.5. Vuoden 2018 diakoniatyön arviointia

- Diakonian vastaanottotyö vei työajasta noin 60 %. Diakonian vastaanotoille tuli viikoittain arviolta viisi uutta asiakasta, joka tekee vuositasolla noin 200 uutta asiakasta. Vanhojen asiakkaiden kohdalla pyrittiin vahvistamaan itsenäisen elämänhallinnan kehittymistä ja vähentämään ammattiavun tukiriippuvuutta. Esimerkiksi ohjattiin ihmisiä vertaistuen piiriin eri verkostoissa. Parityöskentely on vakiintunut työkäytäntö. Diakonian asiakkaiden kaikenlainen palveluohjaus korostui työssä.
- Diakonian vanhustyöntekijöiden tekemä kotikäyntityö / saattajapalvelu lisääntyvän vanhusväestön parissa on hyvin merkittävä palvelutehtävä koko diakoniatyössä. Kotikäyntityön tarve on kasvanut viime vuoteen verrattuna. Ikäihmisten kokoavan toiminnan piirissä tavoitetaan viikoittain arviolta 200 senioria.
- Kulunutta vuotta leimasi hävikkiruokakeskustelu, jota on käyty koko seurakuntayhtymän tasolla vuoden mittaan. On osallistuttu kahteen seurakuntayhtymän järjestämään koulutustilaisuuteen, joissa on pohdittu hävikkiruokaa käyttöä seurakuntayhtymän kaikissa seurakunnissa. Hävikkiruokaa on käytetty monissa Eteläisen seurakunnan lähikirkkojen kohtaamispaikoissa.
- Loppuvuonna ilmestyneestä tutkimuksesta käy ilmi, että viidestä sosioekonomisesti haasteellisesta kaupunginosasta neljä sijaitsee seurakuntamme alueella. Taloudellista avustusta jaettiin siten, että Tukikummeilta ja muilta avustavilta organisaatioilta saatiin 11 000 € ja budjettivaroista 27 700 €.
- Sähköinen kalenteri, erilaisten kyselyjen ja taulukoiden täyttäminen, diakonian tilasto-ohjelma ja laskutusjärjestelmä (Kipa) veivät aikaa asiakastyöltä.
- Moduulityöaikaharjoittelun siirryttiin vuoden 2018 alusta. Työajallinen työaika on selkiyttänyt työn suunnittelua ja auttanut työn rajaamisessa. Harjoittelun käynnistyttyä työkalenterin täyttämiseen ja työajan seurantaan on mennyt työaika kohtuuttoman paljon ja asiaa koskevat yhtenäiset säännöt koko seurakuntayhtymässä ovat epäselvät ja puutteelliset.
- Rippikoulutyöhön osallistuminen laajeni 2018 aikana. Tiimistämme osallistui kokoaikaiseen leirityöhön kolme työntekijää ja muut työntekijät ohjasivat palvelupäiviä rippikoululaisille.
- Yksi diakoniatyöntekijä ohjasi Hervannan työntekijäfoorumia kevätkauden ajan teologin työparina. Lisäksi yhden diakoniatyöntekijän tehtävänkuvaukseen on sisällytetty seurakunnan vapaaehtoistyön koordinointi.
- Koko Eteläisen seurakunnan alueella toimi kolme diakoniaopiskelijaa. Kaksi heistä kehitti kyselylomaketta asiakkaille. Siinä haluttiin tietää mitä asiakkaat tarvitsevat ja mihin yhteiseen toimintaan he haluaisivat osallistua ja sitoutua.
- Diakoniatyössä on ollut mukana yhteensä arviolta 50 vapaaehtoistyöntekijää.
- Diakonian palvelutyöntiimi kokoontui joka toinen viikko ja keväällä järjestettiin TYHY-päivä Kintulammen luonnonpuistossa Jussi Holopaisen johdolla.
- Johtava työntekijä kävi tiimiläisten kanssa kehityskeskustelut ja tehtävänkuvien tarkistukset sekä Hava-keskustelut. Käytiin myös uusi suorituslisä keskustelu.
- Seurakuntaneuvoston valitsema diakonian vastuuryhmä kokoontui neljä kertaa vuoden aikana.

MISSIONAARINENTYÖ

Lähetystyön tavoitteena on olla osa Jumalan pelastavaa työtä maailmassa ja evankeliumin sanoman tuominen kaikkien lähettyville. Lähetystyön painopiste on siellä, missä kristityt ovat vähemmistönä tai missä kirkkoa ei ole. Tampereen Eteläisessä seurakunnassa lähetystyötä tehdään antamalla monipuolista lähetyskasvatusta kaikenikäisille seurakuntalaisille. Tämä toteutuu kertomalla erityisesti nimikkoläheteistä ja heidän toiminnastaan yhteistyökirkkoissa.

Seurakunnan ja sen jäsenten tehtävänä on tukea lähetystyötä ja osallistua siihen omien mahdollisuuksien mukaan. Kokonaisvaltainen lähetysnäky toimii missionaarisen seurakunnan kaiken toiminnan pohjana.

Raamatunopetus eri ikäisten seurakuntalaisten keskuudessa sitouttaa meitä yhteisen uskomme perustaan.

5.1. Lähetystyön yhteistyökumppanit

Tampereen Eteläisen seurakunnan lähetystyökumppaneita ovat Ev.lut. kirkon lähetysjärjestöt: *Suomen Lähetysseura (SLS), Suomen Evankelisluterilainen Evankeliumiyhdistys (Sley)), Suomen Luterilainen Kansanlähetys (SEKL), Lähetisyhdistys Kylväjä (ELK), Medialähetys Sanansaattajat (Sansa) ja Suomen Pipliaseura (SPS).*

Lisäksi toimimme yhdessä seurakuntayhtymän kaikkien seurakuntien ja hiippakuntamme kansainvälisen työn kanssa. *Kirkkomme evankelioimisjärjestöt, etenkin Suomen Raamattuopisto SRO, sekä Kansan Raamattuseura KRS, ovat myös yhteistyökumppaneitamme. Muita yhteistyökumppaneita ovat Operaatio Mobilisaatio (OM), Tampereen kaupunki / Hervannan kirjasto, Hervannan kaupakeskus Duo, Koivistonkylän Prisma.*

5.2. Seurakunnassa tuetaan perinteistä lähetystyötä

Kertomusvuonna seurakunnassamme vierailivat *Sansasta Marjut ja Amarjit Chugh, Pirkkalan lähetys sihteeri, ent. Kylväjän Bangladeshin lähetti Anne Sihvonen, Lähetysseuran Viron nimikkolähettimme Anu ja Juha Väliaho* sekä heidän mukanaan *Anna Mishina ja Artjom Dimitriev Marin tasavallasta Keski-Venäjältä.* Härmälän kirkolla vietettiin Kylväjän uuden *Mongolian nimikkolähettimme Minna Aron* matkaan siunaamista messussa ja lähetystilaisuudessa. Nimikkolähetti *Annika Utriainen* vieraili lähetysillassa ja varhaiskasvatuksen päiväkerhoissa. Kansanlähetyksen projekti-lähetit *Mirja ja Arto Hukari* palasivat Japanista kotimaahan.

Hervannan kirkolla järjestettiin 13.-23.3.2018 perinteinen lähetystapahtuma jo 20. kerran teemalla *"Etsikää ensin Jumalan valtakuntaa ja hänen vanhurskauttaan"*. Lähetystapahtuman toteuttamisessa vapaaehtoistoimijoilla ja eri lähetysjärjestöillä oli jälleen merkittävä rooli.

Seurakunnassamme on aktiivisia lähetystyön tukijoita lähetyspiireissä: kolme lähetyspiiriä Hervannan kirkolla sekä yksi Peltolammin seurakuntakeskuksessa.

Veisun puu - ja tekstiilipajoilla vapaaehtoistyö on toiminut entiseen tapaan. Veisun pajojen varainhankinnallinen tuotto kertomusvuonna oli 7 136 € (8 803 € / -17) ja muu lähetysten varainhankinnallinen tuotto oli 6 574 € - yhteensä 13 710 €.

Tampereen Ev.lut. seurakunnat järjesti Seurakuntien talolla 24.3.2018 *"Missio ja kirkon uudistuminen"* - seminaarin. Puhujina piispa emeritus *Juha Pihkala*, dosentti *Risto Ahonen*, piispa *Matti Repo* ja kirkkoherra *Jussi Mäkinen*.

Suomen Lähetysseuran Tasaus - keräys ei valitettavasti toteutunut.

Seurakunnan varhaiskasvatustyössä toteutettiin yhdessä lähetysten kanssa "Lapselta Lahja Lapselle"-keräys seurakuntamme kummityön kohteeseen Etiopian aids-orpotyöhön.

Seurakunnassamme toteutettiin yhdeksän Kauneimmat joululaulut - tilaisuutta. Osallistujia oli 2 055.

5.3. Kansainvälinentyö

Eteläisen seurakunnan osuus TEKO -hankkeessa ilmeni diakonian vastaanotolla ja leivänjaossa, joissa kävi kymmeniä maahanmuuttajia. Vuorovaikutuksessa perustyön kanssa ohjattiin asiakkaita myös TEKO:n toimintoihin. Syyskuussa toteutettiin mökkiretki Kortetjärvelle, jolla mukana yhdeksän maahanmuuttajaa.

Jouluaaton tilaisuuteen Hervannan kirkolle kutsuttiin myös TEKO:n toiminnoissa käyviä; 18 osallistui. Hervannan kirkolla kokoontui syyskaudella myös *Paluumuuttajien kerho* ja *Ystävyiden silta -kerho* naisille ja lapsille. Kävijöitä yhteensä arviolta 45.

Seurakuntapastori *Hannu Vuorisen* johdolla käytiin uskontodialogisia kohtaamisia ja keskusteluita. Tutustuttiin toisen kulttuurin uskonnollisiin paikkoihin. Löydettiin eri yhteisöjen avainhenkilöitä, joiden kanssa jatketaan yhteydenpitoa.

Englanninkielinen työ jatkui kumppanuudessa Peltolammilla kokoontuvan *Hosanna Chapel Tampere* kanssa, joka järjesti jumalanpalveluksia seurakuntatalolla. Venäjänkielisen työn piirissä toimitettiin kertomusvuoden aikana jumalanpalveluksia edellisvuosien tapaan. Syksyllä tapahtumana Kristillisen kulttuurin päivät, johon liittyi taidenäyttely, valokuvanäyttely ja konsertit.

5.4. Raamatunopetus ja aikuistyö

Raamattuopetusta tai Raamattupiirejä on ollut eri puolilla seurakuntaa: Härmälässä, Hervannassa, Viinikassa, Vuoreksessa ja myös Koivistonkylässä. Härmälän kirkolla toteutettiin keväällä kerran kuussa keskiviikkoiltaisina Matteus, Markus, Luukas, Johannes sekä Paavali luennot. Niissä oli käyntikertoja yhteensä noin 50.

Hervannan kirkolla oli keväällä 12-viikkoinen Alfakurssi viikonloppuineen. Kurssilla oli 15 osallistujaa ja 9 vastuunkantajaa. Osallistujista puolet oli maahanmuuttajia, Irakilaisia ja yksi Iranilainen, ja heille oli oma keskusteluryhmänsä, ja toinen luennon jälkeinen keskusteluryhmä oli suomalainen ryhmä. Osa suomalaisista osallistujista löysi paikkansa Paavali -piirissä tai Hervannan syksyn Raamattuluennolla.

Hervannan kirkolla pidettiin syksyllä kuudesta ajankohtaisista raamatullisista aiheista opetusillat keskusteluineen. Ne olivat uusi alku Raamattuluennoilta, jotka kokoavat vähän enemmän kuulijoita eli 30 henkilöä luento kohden. Luennoitsijoina oli vuorollaan omien pappien ohella eläkepappeja ja vierailijoita. Luentojen vastuunkantajina toimivat *Lauri Martikainen, Antti Pitkäniemi, Helena Harju, Leena Juppala sekä Marjut Suhonen.*

Hervannan kirkolla Raamattuopetustilanteina jatkuivat keskiviikon evankeliumi-illat, jossa osallistujia 10-20 henkilöä, vastuuhenkilönä *Kirsti Koivula.*

Lähetys- ja raamattuluento sunnuntaiaamuisin ennen messua tavoitti noin 10 henkilöä kerrallaan. Vastuuhenkilönä toimi *Asko Alajoki.* Hervannan kirkolla kokoontuvia muita Raamattuun ja rukoukseen liittyvät pienryhmiä olivat: *Paavali-piiri, Miesten piiri, Päiväraamattupiiri, Raamattu- ja lähetyspiiri, sekä venäjänkielinen raamattupiiri.* Jokaisessa näissä on 5-12 osallistujaa.

Viinikan kirkossa 2006 alkaneet *Sanasta suunta* iltapäivät ovat edelleen jatkuneet hyvällä menestyksellä yhteistyössä *Suomen Raamattuopiston* kanssa. Tapahtumien suunnitteluryhmään ovat kuuluneet *Jorma Satama, Anne Järvinen ja Marja-Leena Sippola.*

Yhteensä *Sanasta suunta -illat* ja *Eero Junkkaalan* luentosarja keräsi 587 kuulijaa. Illat ovat koostuneet Raamattuluennon lisäksi hyvästä musiikista, kahvihetkestä ja rukouksesta. Kirjapöydässä on ollut monipuolista hengellistä kirjallisuutta saatavilla.

Vuoreksen seurakuntakodilla on ollut *Sanan äärellä -iltoja* joka toinen keskiviikko. Vastuunkantajana on *Teija Lätti,* osallistujia 7-10. Vuonna 2018 tutustuttiin Apostolien tekoihin. Koivistonkylässä on ollut Raamattupiiri samoin joka toinen viikko, vastuuhenkilönä *Anne Tuhkanen.*

Rukoustilaisuuksia tai piirejä on ollut Hervannassa ja Koivistonkylässä. Rukoustoimintaa on ollut *Anne Tuhkasen* johdolla Koivistonkylän seurakuntakodilla. Aamurukoussolu kokoontuu kerran viikossa keskiviikkoamuisin ja siinä on kerran kuussa ehtoollinen. Ryhmä on tehnyt esirukousmatkan Helsinkiin.

Hervannassa on ollut *Ylistys ja rukousillat* kerran kuukaudessa lauantaisin. Illoissa on ollut musiikista vastaava henkilö johdattamassa ylistyslauluihin, musiikin ohella puheenvuoro ja yhteistä esirukousta ryhmissä. Osallistujia on ollut keskimäärin 7-15. Vastuuhenkilöinä *Kirsi ja Kimmo Piikkilä, Soile Rantavuori-Kähärä* ja vuonna 2018 *Daniel Hukari.* Hervannassa on toiminut seurakuntalaisten toimesta aamurukous lauantaiamuisin klo 11. Rukousaamuja yritettiin aloittaa syksyllä Härmälän kirkolla, mutta niihin ei tullut osallistujia.

Seurakunnassa toimi edellisvuoden tapaan kolme naistenkerhoa ja kaksi miestenpiiriä vapaaehtoisohjaajien johdolla.

5.5. Ystävyyss seurakuntatyö

Seurakunnallamme on kolme ystävyyss seurakuntaa: *Oroshaza, Unkarissa, St. Mary the Virgin Davyhulme, Manchesterissa, Englannissa ja Viron kirkon Keilan Mikaelin seurakunta.*

Heinäkuussa Eteläisen seurakunnan nuorten ryhmä teki ystävyyss seurakuntamatkan Unkariin nuorisotyönohjaaja *Maria Pusan* johdolla. Ryhmä osallistui ystävyyss seurakuntamme Orosházan nuorten kanssa Unkarin luterilaisen kirkon viisipäiväiseen nuortentapahtumaan Szélrósaan Bükissä. Tapahtuman jälkeen nuoret olivat vielä vierailulla Orosházassa, seurakuntaan tutustuen.

5.6. Työresurssit

Suomen Lähetysseura (SLS): Leila ja Kari Pentikäinen aids-orpotyö Etiopia; Kirsi ja Marko Piittala lapsi- ja nuorisotyö, Israel; Nkurenkurun koulun tukeminen Namibia, nimikkokohteet Nepal ja Thaimaa.

Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys (Sley): Marja Ochieng aids-orpotyö Kenia; Arvo Survo seurakuntatyö Inkerin kirkko; Tiina Latva-Rasku, kotimaasta Internet-lähetystyö Japaniin

Lähetysyhdistys Kylväjä (ELK): Minna Aro työ kuurojen parissa Mongolia; Faisal, Bella ja Josh Masih pakolaistyö Kreikka; Leena Kaartinen projektityönä pakolaistyö

Suomen Evankeliluterilainen Kansanlähetys (SEKL): Hanna ja Toni L perheineen maahanmuuttajatyö Saksa; Teija Greed raamatunkäännöstyö Venäjän vähemmistökielten parissa; Asta Vuorinen kielikoulu Japani;

Medialähetys Sanansaattajat (Sansa): Marja-Liisa Ezzine TV-työ; Toivoa naisille -radiotyö (Intia); Kiinan teologinen radioseminaari

Suomen Pipliaseura (SPS): Lukutaitoa naisille -hanke, Itä-Afrikka (Etiopia, Kenia, Malawi, Tansania).

Lähetysseuran lähetit *Sari ja Vesa Lehtelä* palasivat kotimaahan; Lähetysseuran lähetit *Annika Utriainen* ja *Anu Väliaho* eläköityivät. Pipliaseuran nimikkokohde vaihtui.

Eteläisen seurakunnan lähetyssihteerinä (50 % virka) toimi *Tiina Sarkapalo* ja lähetysspappina *Päivi Repo*. Raamatunopetuksesta ja pienryhmätoiminnasta vastasi *Soile Rantavuori-Kähärä*.

Hervannan lähetystapahtuman suunnitteluryhmään kuuluivat *Jaakko Sadeharju, Asko Alajoki, Marita Aho ja Jaakko Sorri* sekä *Tiina Sarkapalo ja Päivi Repo*.

Seurakunnan lähetyksen Vastuuryhmä kokoontui neljä kertaa. Siihen kuuluivat *Jaakko Sorri, Asko Alajoki, Sirkka Karsisto, Ritva Kuosmanen, Jukka Kosola, Lassi Koivula, Matti Huotari, Tiina Sarkapalo ja Päivi Repo*.

5.8. Vuoden 2018 lähetystyön arviointia

- Eteläisellä seurakunnalla on 24 nimikkosopimusta. Sopimusten sitoumus on yhteensä 148 200 €. Nimikkolähettiläin / -kohteiden määrää pyritään tulevaisuudessa vähentämään yhteistyössä lähetysjärjestöjen kanssa. Näin seurakuntalaisten on helpompi hahmottaa kumppaneidemme kanssa tehtävä lähetysyhteistyö.
- Lähetysten ja raamatunopetuksen vapaaehtoistoimijat ovat arvokkaana voimavarana eri toiminnoissa. Tavoitteena on löytää enemmän nuoria ja nuoria aikuisia mukaan toimintaan ja kehittää heidän kanssaan uusia toimintasisältöjä.
- Tasaus -keräys ja Lapselta Lahja Lapselle - keräys on tarkoitus uudistaa yhteistyössä Tampereen muiden seurakuntien kanssa.
- Tampereen Eteläisen seurakunnan seurakuntaneuvosto päätti kokouksessaan 14.6.2018 että lähetys sihteeri saa 1.1.2019 alkaen 100 % työajan määräaikaisesti kolmeksi vuodeksi 2019-2020. Tähän sisältyy myös Kirkon Ulkomaan avun (KUA) yhteyshenkilönä toimiminen. Päätöksen uskotaan vahvistavan lähetystyön ja kansainvälisen työn asemaa seurakunnassamme.

VUODEN 2018 ARVIOINTIA

Seurakunta oli muuttovoittoinen 1 104 (3,1 %). Kastettuja oli 335 tosin 20 vähemmän kuin vuonna 2017. Suhteellinen kasteiden väheneminen oli vieläkin merkittävämpää huomattavan jäsenmäärän kasvun, sekä alueen väestönkasvun seurauksena. Jumalanpalveluselämä kokonaisuudessaan oli edellisvuosien määrällisellä tasolla.

Seurakunta on ollut nopeasti kasvavassa Vuoreksessa läsnä vuodesta 2012 vuoreslaisten kokonaisvaltaista hyvää elämää tukien. Asukkaiden keski-ikä on 30 vuotta ja lähiön asukasluku tällä hetkellä 4 700. Seurakunnan toiminta näkyy Vuores -yhteisön fb-sivulla, Instagramissa #vuorespappi -nimellä sekä Vuores -palvelun nettiportaalissa.

Päiväkerhoryhmät kasvoivat vuonna 2018. Lastenohjaaja Henna Ahrikkala on tehnyt vuonna 2018 opintoihinsa liittyvää lopputyötä, joka linkittyy perhetyöhön Vuoreksen alueella. Vuoden alusta tiimiin tuli nuorisotyönohjaaja Juho Suihkonen. Alueella alkoi diakoniapäivystys syksyllä 2018.

Nelivuotiaiden luona käyvät pikkulapsityön sihteerit viemässä Lapsen Raamatun. Pikkulapsityön kotikäyntejä on kuluvana vuonna ollut yhteensä 373, joista Hervanta-Vuores alueella 154, Viinikassa 119 ja Härmälässä 100.

Viisivuotiaat seurakuntalaiset kutsutaan kummeineen Lasten katedraaliin kesällä ja kuusivuotiaille järjestetään synttäräkutsut jokaisella lähikirkolla. Koulunsa aloittavat kutsutaan perheineen siunauskirkkoihin elokuussa koulujen alkua edeltävänä iltana.

Varhaisnuorten parissa tehtävä kerhotyö oli aktiivista eri puolilla seurakuntaa. Ympäri talvikauden toimivia kerhoja oli 21, niissä 250 kerholaista ja yhteensä 31 seurakuntalaista ohjaajina. Tavoittavuus noin 10% varhaisnuorten ikäluokista.

Kertomusvuoden aikana tehtiin 577 koulukäyntiä ala- ja yläkouluihin. Laskennallisesti kolme käyntiä joka koulupäivä.

Rippikoulusuunnitelma 2017 juurruttamista toimintamalliksi työstetään jatkuvasti. Kertomusvuonna edettiin asiassa hyvin, mutta tämä tehtävä on osoittautunut paljon mutkikkaammaksi, kuin arveltiin.

Viinikan iltasoitto elokuussa 2018 oli rohkaiseva näyttö ilmiöpohjaisesta sosiaaliseen mediaan tukeutuvasta uusimuotoisesta tapahtumasta. Ihmiset lähtivät liikkeelle (noin 550 kuulijaa) muuten niin hiljaisena kesäkautena. Sosiaalisen median käyttö (4 500 käyntiä) ja siitä saatu rohkaiseva palaute kannusti.

Kertomusvuotta leimasi hävikkiruokakeskustelu, jota on käyty koko seurakuntayhtymän tasolla. Diakoniatyöntekijöitä osallistui kahteen seurakuntayhtymän järjestämään koulutustilaisuuteen, joissa pohdittiin hävikkiruokien käyttöä kaikissa seurakunnissa. Hävikkiruokaa on jo käytetty monissa Eteläisen seurakunnan lähikirkkojen kohtaamispaikoissa. Keittiöpalvelua kehitettiin Polku X -projektissa saatujen kokemusten suuntaisesti etenkin Hervannassa ja Nekalassa.

Olemme vahvistaneet verkostoitumistamme ja lisänneet yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa. Yhteistyökumppaneita oli kertomusvuonna 64.

Onnistuimme erityisesti verkostoitumisessa Peltolampi-Multisilta-alueella. Seurakunta sai Metalohankkeen esittelyvideolla näkyvästi kertoa toiminnastaan. Video voidaan ladata sosiaaliseen mediaan ja näin mainostaa eri kanavien kautta omaa toimintaamme.

Lapsi ja Perhe palvelu-hankkeen (LaPe) eteneminen Pirkanmaalla ja Eteläisen seurakunnan osalta erityisesti Hervanta-Vuores perhekeskustoimintamallin pilotointi oli merkittävä toiminto. Lape on nostanut seurakunnan varhaiskasvatuksen ammatillisen osaamisen näkyviin ja lisännyt katsomuskasvatuksen tietämystä verkostoissa. Tulevaisuudessa toimintatapa haastaa jatkuvaan ja päivittyvään yhteistyöhön ja osaamiseen alueen perheiden hyvinvoinnin hyväksi toimivien kanssa.

Kertomusvuoden talouden tasapainottaminen onnistui hyvin. Päätettiin luopua Hallilan seurakuntakodista. Härmälän rantaan saatiin uusi toimitila, joka saataneen toiminnan käyttöön vuoden 2019 alkupuolella.

Avoimeksi tulleita työsuhteita ei pääsääntöisesti täytetty. Alustava tilinpäätös näyttää edellisvuoden tapaan ylijäämäiseltä. Hyvään lopputulokseen vaikutti osaltaan se, että toiminnan kulut pysyivät talousarvion puitteissa.

Tampereen Eteläisen seurakunnan seurakuntaneuvosto 2015-2018

Jussi Mäkinen puheenjohtaja, *Asko Alajoki*, *Ritva-Liisa Hakala-Ilvesmäki*, *Pentti Jokinen*, *Sirkka Karsisto*, *Sirpa Koivisto* varapuheenjohtaja, *Kirsi Koski*, *Leena Laaksonen*, *Anne Latvanne*, *Liisa Lehtola*, *Anne Lindfors*, *Ilpo Lähteinen*, *Rea Maakanen*, *Jarno Parviola*, *Jaakko Sadeharju*, *Tiina Salminen*, *Marja-Leena Sippola*, *Outi Toivonen* sihteeri

Kirkko-valtuutettuina jatkoivat *Asko Alajoki*, *Sirkka Karsisto*, *Sirpa Koivisto*, *Kirsi Koski*, *Liisa Lehtola*, *Ilpo Lähteinen*, *Jarno Parviola*, *Jaakko Sadeharju*, *Tiina Salminen*, *Maija Simelius* ja *Marja-Leena Sippola*.

Työntekijät:

Papit:

Mäkinen Jussi; kirkkoherra, p. 050 554 2461
Eskolin Antero; johtava kappalainen, p. 050 511 8985
Repo Päivi; seurakuntapastori, Härmälän aluepappi p. 050 338 2022
Hukari Daniel; seurakuntapastori, p. 050 574 4929
Kahra Kaisa; seurakuntapastori, p. 040 804 8404
Karvala Kaija; kappalainen, p. 040 533 8542
Kunnas Ismo; kappalainen, Viinikan aluepappi p. 050 379 1866
Kuusisto Maarit; seurakuntapastori, p. 050 520 9014
Käki Ilmo; seurakuntapastori, p. 050 343 1774
Laakso Severi; seurakuntapastori p. 040 804 8503
Rantavuori-Kähärä Soile; kappalainen, p. 050 577 1551
Saarela-Majanen Satu; seurakuntapastori, p. 050 306 8557
Vuorinen Hannu; seurakuntapastori, p. 050 408 1805

Kanttorit:

Syrjäniemi Martti; johtava kanttori, p. 050 570 2254
Heikkinen Riikka; kanttori p. 040 804 8477
Tuokko Maria; kanttori p. 040 804 8476 vv.
Kujanpää Maarit; kanttori vs. p. 040 804 8450
Leinonen Stiina; kanttori p. 040 804 8410

Assistentti ja sihteeri:

Toivonen Outi; seurakunta-assistentti, p. 040 804 8159
Myllärinen Anu; seurakuntas sihteeri, p. 040 804 8158

Diakoniatyöntekijät:

Salminen Päivi; johtava diakonian viranhaltija, p. 050 591 6557
Alasentie Jaana; diakonian viranhaltija, p. 050 564 4884 vv.
Asikainen Johanna; diakonian viranhaltija, p. 050 560 6096 vv.
Halkosaari Satu-Tuulia; diakonian viranhaltija vs. p. 040 804 8418
Huttunen Seija; diakonian vanhustyöntekijä, p. 050 559 3414
Ikonen Katri; diakonian viranhaltija, p. 050 345 0655
Järvinen Anne; diakonian viranhaltija, p. 040 804 8480
Kahra Asta; diakonian viranhaltija vs., p. 040 804 8488
Kivistö Riitta; diakonian vanhustyöntekijä, p. 040 804 8482
Nuorto Taina; diakonian viranhaltija, p. 050 364 6192
Paloniitty Anna-Mari; diakonian viranhaltija vs., p. 050 430 4473
Plomp Kaisa; diakonian viranhaltija, p. 050 430 4473 vv.
Savela-Saarinen Virpi; diakonian viranhaltija, p. 050 561 0604
Vanhala Antti; diakonian viranhaltija, p. 050 366 1677
Vuorinen Päivi; diakonian viranhaltija, p. 040 804 8483

Lähetys sihteeri:

Sarkapalo Tiina; lähetys sihteeri, p. 050 306 2344

Keittäjä:

Ruhala Anne; keittäjä, p. 040 804 8406

Nuorisotyönohjaajat:

Salonen Kimmo; johtava nuorisotyönohjaaja, p. 050 357 8489
Blom Marja-Leena; partiotyöntekijä, p. 050 327 6358
Iivonen Arja; lastenohjaaja (Nessu), p. 040 804 8485
Kosonen Jussi; nuorisotyönohjaaja, p. 050 303 3478
Laurikainen Jenna; nuorisotyönohjaaja vs., p. 040 804 8419
Niemi Anne-Katriina; nuorisotyönohjaaja, p. 050 308 3263
Pulkkinen Jaakko; nuorisotyönohjaaja, p. 050 574 4927
Pusa Maria; nuorisotyönohjaaja, p. 050 550 4145
Ranta Päivi; nuorisotyönohjaaja, p. 050 313 8640
Suihkonen Juho; nuorisotyönohjaaja, p. 040 804 8486
Vuorenmaa Essi; nuorisotyönohjaaja, p. 040 804 8293 vv.

Lastenohjaajat:

Kaihlanan Minna; johtava varhaiskasvatuksen ohjaaja, p. 050 533 9677

Ahrikkala Henna; lastenohjaaja

Ahtola Peetu; lastenohjaaja vs.

Kiiski Susanna; lastenohjaaja

Lehtinen Susanna; lastenohjaaja; p. 040 804 8237

Maunu Minna; lastenohjaaja

Olden Miia; lastenohjaaja vv.

Patana Arja; lastenohjaaja

Ruuttunen Marjaana; lastenohjaaja

Salonen Merja; lastenohjaaja vs.

Taari Noora; lastenohjaaja vs.

Vartiainen Tuula; lastenohjaaja

Vitikainen Terhi; lastenohjaaja

Pyhäkoulusihteeri:

Halkosaari Katariina p. 050 571 3070

Suntiot ja vahtimestarit:

Virtanen Elina; ylivahtimestari, p.040 804 8426

Andersson Pertti; vahtimestari, p. 045 154 5019

Hakala Teija; suntio, p. 050 371 7449

Kivimäki Marika; suntio, p. 050 599 7335

Koponen Jaana; vahtimestari, p. 040 804 8491

Miettinen Elena; vahtimestari, p. 050 599 7335

Piirainen Timo; vahtimestari, p. 050 436 5226

Pohjavuori Maarit; vahtimestari, p. 050 408 8273

Siren Sirkka; vahtimestari, p. 050 599 7335

Räty Leila; vahtimestari, p. 050 409 0446

Tuhkanen Marita; suntio, p. 050 409 0446

Toimitilat:

Hervannan kirkko, Lindforsinkatu 7, p. 050 599 7335

Vuoreksen seurakuntakoti, Vuoreksen puistokatu 87, p. 050 599 7335

Härmälän kirkko, Talvitie 26, p. 050 408 7759

Peltolammin seurakuntakeskus, Tilkonmäenkatu 4, p. 050 408 8273

Multitupa, Multisillankatu 5, p. 050 408 7759

Viinikan kirkko, Kaartotie 1, p. 050 371 7449

Nekalan seurakuntatalo, Kuoppamäentie 23, p. 050 364 2970

Koivistonkylän seurakuntatalo, Koivistontie 46, p. 050 436 5226

Hallilan seurakuntatalo, Männikönkatu 2, p. 050 436 5226

TAMPEREEN ETELÄINEN SEURAKUNTA †

